

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja in uska Casopisno podjetje Slovenski poročevalec. — Direktor: Rudi Janžura. Glavni in odgovorni urednik: Sergej Vošnjak. — Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1 in 3, telefon 23-522 do 23-526. — Uprava: Ljubljana, Tomšičeva ulica št. 1/11, telefon 23-522 do 23-526. — Oglasi: oddelček Ljubljana, Tivolska cesta 7, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za ruranje 21-832. — Poštni predal št. 29. — Žiro račun pri Komunalni banki Ljubljana št. 40 KB-57-367. — Mesečna naročnina 230 dia

XII. REDNO ZASEDANJE GENERALNE SKUPŠČINE OZN

Omilimo spore med narodi

V splošni razpravi je vodja jugoslovanske delegacije Koča Popović pojasnil stališča naše vlade o vprašanih razorožitve, položaja na Srednjem vzhodu, Ažiru, gospodarskih problemih

WASHINGTON, 26. sept. (Tanjug). V Generalni skupščini Združenih narodov so včeraj nadaljevali splošno razpravo. Prvi je govoril madžarski predstavnik, za njim pa avstrijski zunanji minister Figl, malajski delegat in iranski predstavniki. Na včerajšnji seji je govoril tudi vodja jugoslovanske delegacije, državni sekretar za ruranje zadeve Koča Popović.

Koča Popović je med drugim dejal, da je mednarodni politični položaj na splošno boljši.

Kot je bil ob XI. zasedanju, vendar je v svetu še vedno mnogo napetosti in je dosti vzrokov za zaskrbljenost. Osnovno dejstvo v sedanjem mednarodnem položaju je razdelitev sveta na nasprotno bloke in še posebej na vojaške grupacije. Težko je sicer verjeti,

ti, da bi katerakoli velesila začela splošno vojno, vendar pa lokalne spopadi včasih le najdejo svoje zagovornike. V sedanjih razmerah bi kaj takega lahko imelo tragične posledice. Zato so tudi obrambni razlogi, na katere se nekateri še vedno sklicujejo, da bi opravičili vojaške grupacije, tedajše manj prepričljivi.

Kar zadeva zunanjo politiko FLRJ, je Koča Popović poudaril, da smo se trudili čim bolj aktivno sodelovati z vsemi državami, ne oziiraje se na njihov politični ali družbeni sistem ali ideološke poglede. Z vsemi sosedji smo rešili odprta vprašanja ter vzpostavili odnose iskrenosti in zaupanja.

Nato je Koča Popović govoril tudi o najvažnejših problemih, o katerih razpravlja Generalna skupščina. Glede razorožitve je dejal, da bo napredek v reševanju tega vprašanja zelo težak, če ne bomo vzporedno poskušali omiliti ostrine sporov med narodi ter izboljšati odnose med Vzhodom in Zahodom.

Zavzel se je za odločno nadaljevanje naporov na področju razorožitve in za iskanje novih

stičnih točk med obema glavnima predlogoma, ki sta bila podana v pododboru za razorožitve in med zasedanjem Generalne skupščine. Poskuse za nuklearnim orožjem pa je treba takoj ustaviti.

O položaju na Srednjem vzhodu, je Popović dejal, da je na tem občutljivem področju prišlo ponovno do napetosti, ki otežkoča mir na svetu. Državam Srednjega vzhoda bi morali pomagati v njihovih naporih, da svojo neodvisnost postavijo na solidne ekonomske in politične temelje. Omenil je

tudi Sirijo ter osodil pritisk na to državo. Sirija, kakor tudi vse druge države, je dejal Popović, imajo pravico živeti v miru in se razvijati tako, kot sama želijo.

Na položaj v Ažiru moramo gledati samo z najresnejšo zaskrbljenostjo, je dejal Popović. Politika uporabe vojaških sil se nadaljuje in oborožene akcije niso doslej pokazale nobenih znanih popuščanj. Koča Popović se je zavzel za rešitev z miroljubnimi sredstvi na pravični ter za obe strani sprejemljivi podlagi, ki bi obsegala pravice alžirskega naroda do samoodločbe. Tako rešitev bi hkrati tudi najbolj ustrezala koristim Francije.

Kar zadeva vprašanje Cipra, je Popović dejal, da bo mogoče z vzajemno dobro voljo kmalu najti pravično rešitev.

Govoril je tudi o gospodarskih problemih, ki nujno terjajo rešitev. Po njegovem mnenju je jez med razvitiimi in nezadostno razvitiimi državami eden izmed najbolj težavnih svetovnih gospodarskih problemov. Koča Popović se je zavzel za ureditve posebnega fonda Združenih narodov za ekonomski razvoj.

Na koncu svojega govora je Koča Popović poudaril, da vprašanja, ki jih mora reševati Generalna skupščina, niso lahka in da jih bo mogoče reševati samo v okviru zboljšanja mednarodnih odnosov in utrditve mira. Zagotovil je tudi, da bo Jugoslavija tudi v prihodnje dala vsestransko podporo OZN. Govor šefa jugoslovanske delegacije so navzoči pozdravili z živahnim aplavzom.

Tukajšnji krogi radi poudarjajo, da je zadeva s Koroško nekaj časa došla drugače kot pa vprašanje Južne Tirolske, kjer ima Avstrija po sporazumu Gruber—De Gasperi (Pariz 1948) podlago za nepozredno zanimanje za tamkajšnje razmere.

Jugoslovanska parlamentarna delegacija pod vodstvom predsednika zvezne ljudske skupščine Petra Stambolija se je danes mudila v Hangčou, glavnem mestu Čekjanga. Člani delegacije so obiskali tovarno čaja, ki predejuje najboljši kitajski čaj, enega izmed glavnih izdelkov pokrajine Čekjang, dalje tovarno znanih kitajskih brokatov in gobelinov, okrevališče in sanatorij za šanghajske delavce, kjer je imel predsednik zvezne ljudske skupščine Stambolij kratak govor za tam bivaajoče delavce. Od zgodovinskih znamenitosti si je delegacija danes ogledala med drugim staro pagodo, znano pod imenom »pagoda šestih harmonij«, ki je bila sezidana pred šest sto leti ter jezero Si Hu, najlepši okras mesta Hangčou. Na sliki: Predsednik zvezne ljudske skupščine Petar Stambolij pozdravlja predsednika kitajskega kongresa Liu Sao Cja na letališču v Pekingju.

Seja izvršnega sveta LRS

Ljubljana, 25. sept. Izvršni svet Ljudske skupščine LRS je na včerajšnji seji ki jo je vodil predsednik izvršnega sveta Boris Kraigher, razpravljal na podlagi obširnih poročil svojega gospodarskega odbora in sekretariata IS za industrijo in obrt, o problematiki obrtništva.

Razprava, ki je zajela vrsto vprašanih s področja obrtniške dejavnosti v Sloveniji, je osvetlila njeno družbeno in gospodarsko vlogo, analizirala stanje v družbenem, zasebnem sektorju obrtništva ter pretresla vrsto perečih vprašanj kot investiranja v obrtništvo, plače in plačilni sistem, vprašanje kadrov, specializacije itd., je dala osnovne smernice, na katerih naj bi temeljili perspektivni plan razvoja obrtništva. (Tega že izdeluje posebna komisija.)

Na dnevnem redu sta bila nadalje osmuka dveh zakonov, ki tu je izvršni svet sprejel in ju bo predložil skupščini za njeno prihodnje zasedanje. To sta zakon o varstvu voda in zakon o racionalnem izkoriščanju kmetijskih zemljišč.

V vrsti tekočih gospodarskih in drugih vprašanih, ki so bila na dnevnem redu ssa, je izvršni svet dal garancijske izjave podjetjem: »Titan« Kamnik, Tovarna lesenih plošč Ilirka Bistrica, Tovarna glinice in aluminija »Boris Kidrič«, Kidričevce, Elektra gospodarska skupnost Slovenije, HE Občait, HE Vuhred in Kmetijsko gospodarsko posestvo Kričevje. Garancijske izjave so bile dane zaradi nujnosti posojil pri Investicijski banki.

Iskanje temeljev sporazuma

Indijski predlog o brezpogojni in časovno neomejeni ustavitvi atomskih eksplozij napoveduje možnost približevanja sporazumu

New York, 26. sept. (AP). Varnostni svet je danes sprejel priporočilo Generalni skupščini OZN, da ostane dosedanj generalni sekretar Dag Hammarskjöld na tem mestu še nadaljnjih pet let. Za izvolitev Daga Hammarskjölda so glasovali tudi zastopniki ZDA in Sovjetske zveze. Rafunajo, da bo danes tudi Generalna skupščina izrekla svoje mnenje o tem predlogu.

Indijski zastopnik je danes predlagal, da bi razširil komisijo za razorožitve, ki ima zdaj 12 članov, ter pododbor za razorožitve, ki jih ima pet. O številu članov in državah, ki bi postale članice komisije in pododboru, ni bila posebna debata. Rafunajo, da bo o tem indijskem predlogu sklepali na zasedanju političnega odbora, ko bo razprava o razorožitvi. Včerajšnji indijski predlog, da bi na dneveni red letošnjega zasedanja Generalne skupščine vnesli vprašanje brezpogojne in časovno neomejene ustavitve jedrskih poskusnih eksplozij, ter že znane zahteve Japonske, ki je predlagala omejitve za eno leto, in Sovjetske zveze, ki vztraja pri dveh ali treh letih, napovedujejo možnost, da se bo bližnja debata o razorožitvi v političnem odboru usmerila k iskanju temeljev za začetni sporazum. Večina delegacij se strinja, da so atomske bombe strašno orožje, ne glede na velikost in tako imenovano »čistočo« in da bi se vendarle dalo ustaviti ugodno ozračje za uspeh razgovorov o razorožitvi. Nekateri delegacije svetujejo, da bi se nesreča dala preprečiti, če bi zahodne države privolile na ustavitve poskusov z velikimi nuklearnimi bombami.

Nizozemski minister za zunanje zadeve Luns je govoril včeraj z zastopniki ameriškega ministrstva za zunanje zadeve, že

leč pridobiti ZDA, da bi podprle zahtevo Nizozemske glede Zahodne Nove Gvineje in Generalni skupščini.

V skrbniškem odboru so člani posebne odbora za jugozahodno Afriko gradili južnoafriško upravo na tem ozemlju, rekoč, da je plemenito razlikovanje na tem ozemlju zdaj hujske kot kdajkoli. Na seji so prebrali spomene prebivalcev tega ozemlja, poslane posebnemu odboru.

Dag Hammarskjöld spet generalni sekretar OZN

NEW YORK, 27. sept. (AFP). Generalna skupščina je neoj glasno sprejela priporočilo Varnostnega sveta, naj se Dagu Hammarskjöldu podaljša njegov mandat za naslednjih pet let in ga spet izvolita za generalnega sekretarja OZN.

Razprava o delitvi dohodka

naj bi bila temeljita in vsestranska

Beograd, 25. sept. Razprava o novi delitvi dohodka gospodarskih organizacij je močno povečala aktivnost v gospodarskih zbornicah, zborih proizvajalcev, sindikatih, podjetjih in drugih organizacijah. Odbor za finančna vprašanja zvezne industrijske zbornice, je odredil nekaj podjetij iz raznih panog, v katerih bodo do konca meseca preizkušali delovanje predlaganih načel delitve dohodka. Na osnovi pridobljenih rezultatov in materiala, ki ga bodo poslala združenja, bo finančni odbor zbornice pripravil elaborat s

priporombami in predlogi za morebitne spremembe v novem sistemu, o katerem bo razpravljal upravni odbor zbornice na sestanku 10. oktobra.

Skupnost jugoslov. elektrogospodarstva, bo organizirala 1. oktobra sestanek z direktorji gospodarsko-računskega sektorja elektrogospodarskih podjetij, na katerem bodo skušali doseči enotna stališča o posameznih odredbah predloženega zakonskega načrta, ki se nanaša na elektrogospodarstvo. Glede na specifičnost poslov, ki jih opravljajo proizvodnja in distributiv-

na podjetja te panoge, lahko pričakujemo, da bodo predložene tudi nekatere nove rešitve.

Tudi večje število zunanjetrgovinskih organizacij je pričelo proučevati zakonski načrt, kakor tudi pripravljati predloge za rešitve nekaterih načelnih in specifičnih problemov delitve skupnega dohodka v tej panogi. V zvezi zunanjetrgovinskih zbornic je bila sestavljena komisija, ki bo pripravila napotke, s katerimi bi se olajšalo zunanjetrgovinskim podjetjem razpravo o novi delitvi dohodka.

V skupnosti podjetij železniškega prometa, v skupnosti PTT prometa in združenjih pomorskega, rečnege, cestnega, žrčnega in mestnega prometa že razpravljajo o predloženem zakonskem načrtu.

Organi delavskega samoupravljanja in strokovnjaki podjetij gradbeniške operativne, industrijske gradbenega materiala in obrtnih gradbenih podjetij analizirajo sistema delitve. V nekaterih gradbenih gospodarskih organizacijah je pripravljajo preračunavanje dosedanjih rezultatov na osnovi novega mehanizma. Odnos komunne in gospodarske organizacije kakor tudi položaj komunne v mehanizmu nove delitve dohodka, bo predmet razprave na razširjeni seji odbora za gospodarsko-financična vprašanja Stalne konference mest, ki se bo sestala 9. oktobra. V Stalni konferenci mest s posebno pozornostjo spremljajo razpravo in opozarjajo na pomembnost odredb, ki vključujejo soudeležbo komunne pri osebnih dohodkih državljanov. Da bi se čim bolj proučile dosedanje izkušnje in pregledala načela predlaganega načrta, je stalna konferenca mest povabila na razpravo tudi skupino gospodarskih strokovnjakov iz nekaterih večjih jugoslovanskih mest.

Predsednik Tito sprejel Ivana Bukovića

BUJVARA, 26. sept. Predsednik republike Josip Broz-Tito je danes sprejel Ivana Bukovića, predsednika Zveze kmetijsko-gospodarskih zbornic Jugoslavije. Tovarji Ivan Buković je seznanil predsednika republike z uspehi nove smeri v kmetijstvu in dejal, da se je okrepila v kmetijski proizvodnji.

Predsednik republike se je zanimal za posamezna vprašanja in opozoril na še nekatera zastara pojmovanja, ki so v nasprotju z novo smerjo in poudaril, da bo v prihodnje dal polno podporo naporom za modernizacijo našega kmetijstva.

Zahvala žilskega predsednika

Beograd — Predsednik republike Josip Broz-Tito je dobil od predsednika republike Cila Carlosa Ibaneza del Campa brazilavko, s katero se mu zahvaljuje za čestitke ob državnem prazniku Čila.

Lloydova optimistična izjava

LONDON, 26. sept. (Reuter). Britanski minister za zunanje zadeve Selwyn Lloyd se je danes vrnil iz New Yorka, kjer je sodeloval na zasedanju Generalne skupščine. V izjavi, ki jo je dal na londonskem letališču, je dejal, da je Velika Britanija majhen otok, ki je izpostavljen napadom in daje zato veliko denarja za obrambo. »Prepričan sem, da se nam bo s prepričevanjem in trudom posrečilo poravnati nasprotja in da lahko pričakujemo, da bodo zmogale sile zdravega razuma«, je dejal. Po Lloydovem mnenju bi prvi delni napredek lahko dosegli s sporazumom o praktičnih političnih problemih.

Podpredsednik izvršnega sveta LRS Stane Kavčič je v sredo popoldne sprejel v Klubu ljudskih poslancev v Ljubljani udeležence pionirskega pohoda »Bratstvo in edinstvo«. Sprejem je potekal nad vse prisrčno. Tovarji Kavčič se je razgovarjal s pionirji o pohodu in o njihovih vtisih, ki so si jih nabrali v slovenskih krajih, nato pa so pionirji zapeli več pesmi — črnogorske in makedonske so se pomešale s srbskimi, hrvaškimi in slovenskimi. — Ob slovesu jim je tov. Stane Kavčič dejal, da ne sme biti njihova pot v Slovenijo tudi zadnja, temveč je potrebno, da se vse pogosteje vidimo in spoznamo. Z medsebojnim spoznavanjem si bomo pomagali tako, kot smo si pomagali med vojno. »Želim, da iz naše republike odnesete najboljše vtise,« je dejal tov. Kavčič.

Čemu tajinstvenost?

Od našega stalnega dopisnika

DUNAJ, 26. sept. (Po telefonu). Avstrijski tisk, predvsem desničarski in »neodvisni« listi se te dni obširno bavijo z jugoslovansko »kampanjo« okrog manjšinskih vprašanj na Koroškem. Poved za to jim dajeta po njihovem mnenju naročna članka v »Borb« in »Politiki« ter Beblerjev razgovor z avstrijskim odpravnikom poslov v Beogradu Linhartom. V svojih uvidnikih in komentarjih se pritožujejo predvsem zaradi dozevnega jugoslovanskega vmešavanja v avstrijske notranje zadeve. Na drugi strani pa je treba povedati, da socialistični listi obravnavajo zadevo dokaj mirno, brez posebnih pretiravanj.

Tukajšnji krogi radi poudarjajo, da je zadeva s Koroško nekaj časa došla drugače kot pa vprašanje Južne Tirolske, kjer ima Avstrija po sporazumu Gruber—De Gasperi (Pariz 1948) podlago za nepozredno zanimanje za tamkajšnje razmere.

Jugoslavija pa je, z mnogimi drugimi državami vred, spodpisnica državne pogodbe in s tem tudi garant avstrijske neodakljivosti in nevtiralnosti, obenem pa kot sosednja država ne more biti ravnodušna do razmer na drugi strani meje. Samo dejstvo pa, da s podpisno priznava tudi nedotakljivost avstrijskih meja, jamlje podlago obtožbam, ki jih te dni zopet pogrevajo nekateri tukajšnji listi, da so morda za »koroško kampanjo« tudi drugi nameni. Pri tem sredo v svojih kombinacijah celo tako daleč, da povezujejo zadevo z najnovjšim zunanjepolitičnim razvojem.

Kar pa zadeva kampanjo, je treba pač povedati, da jo hranišče dogodki sami ne pa kakšno koli naračilo. Ena od teh teorij, ki jo med drugim razvijata tudi graška »Tages Post« je ta, da so odločujoči ljudje v Beogradu najbrže slabo poučeni in od ljubljanskih »sovinistov«. Nekateri krogi v Ljubljani in Mariboru (v originalu seveda Laibach in Marburg) se še vedno niso sprijaznili s potekom meje. Tak komentar redakcije, kjer je prepovedano imenovati naša mesta s pravim imenom in kjer meja nemstva poteka najbrže precej bolj južno kot v resnici, je zgolj smešen.

Recimo pa, da so v Beogradu napačno informirani in da je zato Beblerjev razgovor z Linhartom nepotreben korak, kot ga označuje dunajska »Neue Tages Zeitung«. Če je tako in če je zakon o šolstvu, ki ga pripravljajo, res tako demokratičen, mar ni za zmešnjavo krivavanje dosedanjih rezultatov na osnovi novega mehanizma. Odnos komunne in gospodarske organizacije kakor tudi položaj komunne v mehanizmu nove delitve dohodka, bo predmet razprave na razširjeni seji odbora za gospodarsko-financična vprašanja Stalne konference mest, ki se bo sestala 9. oktobra. V Stalni konferenci mest s posebno pozornostjo spremljajo razpravo in opozarjajo na pomembnost odredb, ki vključujejo soudeležbo komunne pri osebnih dohodkih državljanov. Da bi se čim bolj proučile dosedanje izkušnje in pregledala načela predlaganega načrta, je stalna konferenca mest povabila na razpravo tudi skupino gospodarskih strokovnjakov iz nekaterih večjih jugoslovanskih mest.

Tako piše »Tages Post«: »Zakaj se jugoslovanski tisk bori zoper pravico staršev, da odločajo v kakšnem jeziku naj se učijo otroci, je na dani. Predvidevati smemo namreč, da bo do številnih pripadnih slovenske manjšine na Koroškem in mnenju, da znanje nemščine omogoča njihovim otrokom v bodočnosti veliko večje območje udeleževanja kot pa znanje slovenskine, poslali otroke v nemške šole. Slovenskim Sovi-

nistom to seveda ne gre v račun. Toda, naj mar avstrijske oblasti na ljubo njim zapostavljajo voljo večine in uporabljajo pritisk, ki je v demokratični državi prepovedan? To rešje upajo, da bo na različne načine mogoče pripraviti Slovence, da je za njihove otroke bojje, da gredo v nemške šole. Dunajska »Die Presse« piše, da bodo starši glasovali po občini, kakšen naj bo pouk. Temu dodaja, da je Slovencev po zadnjem štetju tako ali tako samo tri odstotke. Ker je znano, da so skoraj vse koroške občine mešane in ker je znano, tudi, kako je bilo izvedeno štetje leta 1931, je razlogov za nezaupanje več kot dovolj. Morda ni slučajno, da se navedbe v »Die Presse« skoraj natanko krijejo z navodili iz tajne okrožnice, ki jo je spomladaj razposlala Helmut-Dienst, šovinistična organizacija, ki bi po državni pogodbi sploh ne smela delovati, »domovini zvestim ljudem na Koroškem«.

Zato ni treba biti sovinst, niti rovar, ki bi hotel spreminiti Koroško v ljudsko demokracijo, če ljudje tostran in onstran meje dvomijo v pozitivno namenov novih zakonskih načrtov. Tajinstvenost, v katero vlada zavija svoje ukrepe za rešitev manjšinskih vprašanj in sumljive razlage, ki se pojavljajo po različnih časopisih, samo goje nezaupanje in ustvarjajo negotovosti, iz katerega se razvija časopisna kampanja. Ki tako zelo moti nekatere ljudi. Avstrijska vlada bi torej naredila vsestransko uslugo, če bi čimprej objavila zakonske načrte, predvsem pa, če bi jih predložila slovenskim organizacijam na Koroškem in dejansko tudi upoštevala njihovo mnenje.

J. Stular

Firubin se poslavlja

Beograd — Sovjetski veleposlanik Nikolaj Firubin je napravil poslovilni obisk podpredsednika zveznega izvršnega sveta Edvardu Kardelju in Aleksandru Rankoviču.

TREME

Stanje 26. septembra: Frontalne motnje se zadržujejo severno od Alp, iznad Atlantika pa se gradi precej zahodne Evrope proti vzhodu, področje visokega zrčnega pritiska.

Napoved za petek: Pretežno oblačno vreme, sprva nekaj padavin. Temperatura ponoh med 6 in 10, v jutroju 14, najvišje dneвне med 15 in 17 stopinjami Celzija. Na Primorskem bo prehodno nastopila burja.

1917
SEPTEMBER
27.

Predvolilna poročila

LJUBLJANA:

Na Taboru se je udeležilo zboru volivcev v 35. volilni enoti (Trubarjeva cesta, del Vidovdanske in Rozmanove) od 704 volilnih upravičencev 220 in v 36. volilni enoti od 629 volilnih upravičencev 250. Lahko bi rekli, da je to veliko, lahko pa tudi, da malo. Ljudje so se zanimali za vsa neresena vprašanja v svoji občini; razpravljali so predstavniki vseh poklicev: delavci, zeleznikarji, nameštenci. Postavljali so vsa mogoča vprašanja, nekatera so bila mogoče že kar preveč malenkostna. Sicer pa se življenje čisto vrti okoli malih vprašanj.

«Kako bodo uredili Petkovškovo nabrežje? Gospodinjah lahko ves dan brišeemo prah, pa se zvečer mož vseeno razburja, da je vse prašno.»

Trubarjeva cesta je enosmerna in tako gre skoraj ves promet po nabrežju, ki pa ni asfaltiran (lahko zapišem: ... ki bo asfaltiran).

«Kako bo vozil trolejbus in avtobus, ko bo šel tramvaj po staro šaro?»

Po isti progi in ni manjk.

Tako so deževala vprašanja in zlasti v 35. volilni enoti so jih imeli precej; sama na vid- ednem pomembna, a za vsakdanje življenje važna.

rence ali pa jo onemogoči. Namesto da bi sama zbijala cene, jih prav ona dviga. Kmetje se ravnaajo po njej in nočejo prodajati ceneje. Cene so celo znatno višje kot v mestih. Precej pikrih je padlo tudi na ceno mesa, ki je prevozu mesa v poslovalnice in še in še o drugem.

Janez Kalšek

KRANJ:

Kranj 25. sept. — Presenetljivo danes smo obiskali predvolilni zbor, kjer je komaj dvajset volivcev. Tovarjstva volivca pelovca lahko prisostvovala — val ostali pa so morali ostati zunan. Kafi dvorana je bila mnogo premajhna. Takšnih primerov se pač malo vidi, kaj se običajno zgodijo prav obratno.

V Tiskovnici v Kranju, o kateri je govorila, je težko sklicati sestanke, na katerem bi lahko dali časa prisostvovala večina delavcev; tovarna dela v treh izmenah, večina zaposlenih pa se tudi vozi v bližino in daljino okolice.

Prav zaradi tega je bil tudi predvolilni sestanek precej kratke in brez posebne razprave.

Ko, čeprav ni bilo mnogo delcev, o problemih kolektivizacije in občine ne smemo omeniti sestanek kot neuspeh.

Navyzali so precej kritično predvolilni delci kandidata in dobro namrečilo predno so odločili. Pohvalno je, da so med šestimi kandidati tri žene in dva mladca.

A. C.

»SOKANDIDATI«

Po zboru sem povprašal nekatere udeležence, kaj menijo o večeru.

Gospodinja: »Na vabilo bi morali napisati kaj več o dnevnem redu. Bi se boljše pripravili na razpravo.«

«O tem bi se morali razpravljati?»

«O materah, ki pušajo otroke, da se ves dan podijo po cestah in grdo govorijo ter zmerjajo mimoidelce. Lahko bi jih vsaj opozorili.»

«In zakaj niste tega sprožili?»

«Saj nisem vedela, da bi lahko tudi o tem kaj povedali.»

So primeri, da na tem ali osem zboru volivcev, v razgovorih pa tudi v tiskovnici, ali citamo o nekakšnih »sokandidatih« kandidato, katere predlagajo zbori volivcev za volivce občinske ljudske odbore. Pojavlja se vprašanje, kdo so »sokandidati«?

Zakon o volitvah in odpo- ključnih odborov za občinske in občinske ljudske odbore, vori namreč samo o kandidatih, katere postavljajo po demokratičnem postopku zbori volivcev, da bi izmed njih pri volitvah izbrali odbornika. To pomeni, da je vsak kandidat, ki je na kandidatski listi v posebnem volilnem enoti, popolnoma enakopraven. Drugo je vprašanje, kateri od kandidato uživa pri volitvah več zaupanja in komu bodo poverili odgovornost, da deluje v novem ljudskem odboru. Zato je duhu in črki Zakona popolnoma nasprotno vsako raz- širjanje kandidato na tako- imenovane »glavne« in »sokandidate«.

Miselno o »sokandidatih« ima, kot je videti, korenine neke drugje. So primeri, da se v kakšni občini ali volilni enoti glede izbire kandidato prevladno izbere kandidato pred zbori volivcev. Bolj jih je tu ali tam izbralo takšno »planiranje« kandidato, kakor pa široka politična dejavnost v času pred volitvami, v kateri naj bi se uveljavile in poizvite ustvarjalne sile volivcev. Težnje, zvestost in zavest volivcev, med katerimi prevladuje članstvo naše Socialistične zveze. Takih po- drobnih »planiranj«, ki so, kot je izredno težje, zvestost in zavest volivcev, med katerimi prevladuje članstvo naše Socialistične zveze. Takih po- drobnih »planiranj«, ki so, kot je izredno težje, zvestost in zavest volivcev, med katerimi prevladuje članstvo naše Socialistične zveze.

Sekretar ene od celic ZK na Taboru: »Ze od 1946. leta delam na tem terenu, a takega obiska še nisem doživljal.«

Delavec: »Razprava je bila morda nekoliko malenkostna. Morali bi reči kaj več o prelazu na Titovi cesti in tudi o stanovanjski izgradnji. Pa ni hudega. Drugič.«

Res, veliko ljudi se je udeležilo obeh zborov. Manjkalo pa je mladine, tiste od 18. do 25. leta. Na te ne bi smeli pozabiti.

Se ni odbilo deset zvečer, ko sem se vračal. Na Petkovškovem nabrežju se je prav usel na orumeneo listje.

Pri Tromostovju so fantje sloneli na ograji in gledali v vodo. Pogovarjali so se o de- kletih in plesu. — Mogoče bodo letos prvič volili. Le ka- ko, da jih ni bilo na zbor? —

Se ni odbilo deset zvečer, ko sem se vračal. Na Petkovškovem nabrežju se je prav usel na orumeneo listje.

Pri Tromostovju so fantje sloneli na ograji in gledali v vodo. Pogovarjali so se o de- kletih in plesu. — Mogoče bodo letos prvič volili. Le ka- ko, da jih ni bilo na zbor? —

LITUA:

Litijska predilnica bo dala 6 odbornikov v novi zbor proizvajalcev občinskega ljudskega odbora.

V širokih prehodih med balami bombaži v veliki, pred leti zgrajeni halli, se je zbralo domače vodo delavstvo tretje volilne enote tega podjetja.

Ze pred sestankom se je dosti govorilo o volitvah, zlasti o kandidatih.

Izbir kandidato — izmed petih tovarišev so izbrali tri — je bil dobro premišljen in kaže, da so dobro izbrali.

Nekaj pa je, o čemer moramo spregovoriti. Na zboru smo pričakovali, da se bo razvila živahna razprava, saj je problem dovolj.

Podjetje se pripravljajo za rekonstrukcijo — odpraviti nameravajo nekaj ozkih grl v proizvodnji in rekonstrui- rati stare steeje — kar bo vsekakor vplivalo na proiz- vodnjo.

Fri podjetju je vloženih precej prenosjen za stanovanja, podjetje pa šele sedaj gradi prvo devetstanovanjsko hišo. Torej je tudi stanovanjski problem pereč.

Tudi o porabi dobička bo vsekakor treba enkrat teme- ljito spregovoriti. Podjetje sta potrebna počitniški dom in avtobus (ne samo za izle- te, ampak tudi za prevoz de- lavcev na delo in z dela), toda vse to bo moč dobiti le s sodelovanjem delavstva.

Ali o teh vprašanjih ne bi bilo umestno spregovoriti tu- di na zborih volivcev?

A. C.

ZAGORJE OB SAVI:

Diskusija na zborih voliv- cev je bila povsod zelo šte- vilna. Poglejmo, kaj je teži- lo volivce II. volilne enote Zagorje. Edini so bili v tem, da je zagorski trg neprimer- no dražji kot prejšnje leto. Zagorska tržnica igra prav- čudno vlogo pri tem; verjet- no zato, ker je bre: konku-

MOLČEČI PROJEKTANTI

Bilo je na zboru volivcev proizvajalcev treh podjetij — Geodetskega zavoda, Projek- tivnega ateljeja in Zelezniske- ga zavoda — podjetja iz Ljubljane. Zbor se je začel s polurno zamudo. Zbranih je bilo nekaj manj kot 50 ljudi. Iz poročila o delu in prihod- nih delih občinskega ljud- skega odbora je zastavila ob- širne navajal je tiste probleme, ki so za projektante najbolj zanimivi. Glede na to je bilo pričakovati, da se bo razvila zanimiva razprava, ki bo dala bodočemu članu občinskega zbora proizvajalcev mnogo stvari za izpolnjevanje nje- govih dolžnosti. Toda, zabeleži- lo razpravi nisem mogla ni- česar, ker je ni bilo. Predse- davočji je k razpravi zaman vabil.

MALE, A VAŽNE STVARI

Zbor volivcev v Novih Jar- šah je bil izredno razgiban in uspešen. Ze doba udeležba je govorila, da je med ljudmi precej zanimanja za vsove in dosedanje delo občinskega od- bora. Razprava je bila živah- na, polna predlogov, ki zade- vajo zlasti bodočo komunalno dejavnost v občini Moste. Ljudi najbolj muči, ker nimajo v bližini uslužnostnih obrti- ni delavnice. Nadalje jih za- nima ureditev javne razsvet- ljava in prometnih zvez s mestnim središčem. Predlagali so tudi, naj bi dobilo naselje poštni nabiralnik in različne predloge, ki se s snosno pre- slediti, ali na zborih voliv- cev predlagajo samo enega ali več kandidato, pa nikakršnih »sokandidato«.

Spremembe v stanovanjskih odnosih

Razprava o načrtu temeljnega zakona o upravljanju stanovanjskih hiš

Beograd, 26. sept. Pravni svet zveznega izvršnega sveta je danes nadaljeval proučevanje načrta temeljnega zakona o upravljanju stanovanjskih zgradb. Osnovne smernice za zakonski načrt so vzete iz uredb, ki je bila sprejeta 1953 leta. Novi zakon o upravljanju s stanovanj-

skimi zgradbami prinaša znatne spremembe o stanovanjskih odnosih, s tem, glede razporejanja s stanovanjskim prostorom. Predloženi zakonski načrt je osnovan na temeljnih načelih družbenega upravljanja s stanovanjskimi zgradbami in na stanovanjskem pravu.

Družbeno upravljanje, ne glede na lastnino, bi predstavljalo kakor je rečeno v načelnih ob- razložitvi tega zakonskega načr- ta, obliko upravljanja s stano- vanjskimi zgradbami razen zgradb, ki nimajo več kot eno stanovanje. Pravico razporeja- nja s stanovanjem in pravico upravljanja bi po tem novem za- konu ne mogli dati isti pravni osebi. Po tem zakonskem pred- logu se ukinja administrativna distribucija stanovanj. Občine pa bi se se nadalje brigale, da določeni socialnim kategori- jam državljanov zagotovijo sta- novanja. V obratnočrtju zakona na dopolnanski seji sveta je bi- lo govora o novih odnosih med hišnim svetom in stanovanjsko

skupnostjo. Po načrtu zakona bi stanovanjska skupnost imela pravico kontrole in pravico po- moči in uslug hišnim svetom, medtem ko bi hišni svet imel vse pravice upravljanja in odlo- čanja o trošenju hišnih sredstev. Na seji sveta je bilo ugotovlje- no, da je v javnosti mnogo go- vora o podnajemniških odnosih, ki bi bili regulirani z novim za- konom. Sostanovništvo bi bilo postopoma ukinjeno, ker je po svoji vsebini asocijalno in čisto povzročalo razdore med stranka- mi. Zaradi stanovanjske krize bo sostanovništvo še nekaj časa potrebno, vendar pa bi z no- vim zakonom bilo onemogočeno ostvariti nova sostanovalska razmerja.

KONFERENCA OB 10-LETNICI PROTITUBERKULOZNE BORBE RK

Ljubljana, 26. sept. Letos po- teka deset let, odkar so bile pri organizacijah Rdečega križa ustanovljene sekcije za borbo proti tuberkulozi. V počastitev te obletnice je bila danes kon- ferenca, ki jo je vodil predsed- nik zadevne sekcije pri glavnem odboru RKS dr. Bojan Fortič.

Ob zaključku konference je bil izdelan program za nadalj- nje delo sekcij, ki daje pouda- rek novi vsebini in oblikam pa- tronažnega dela. E. K.

Na konferenci je bilo podanih več referatov. Dr. Fortič je ob- širno poročal o sedanjem stanju tuberkuloze, ki je še vedno ne samo velik socialni, temveč tu- di velik družbeni problem pri- nas. Za tuberkulozo oboleva več tisoč ljudi na leto in beleži zdravstvena služba največ primerov med aktivnimi delavci v industriji in med kmečkimi prebivalstvom. O preventivnem delu, od katerega je odvisen uspeh zatiranja tuberkuloze, je govoril dr. Sušteršič, šef bolnišnice za pljučne bolezni v Ormožu. Jasno in stvarno je prikazal, kakšno naj bo delo poklicnih pa- tronažnih sester in pa laičnih patronažnih delavcev na terenu. Odkrivanje bolnikov z odprto tuberkulozo, s prijateljskimi razgovori jim prikazovati po- trebo po zdravljenju v bolnišni- ci, nenehni stiki in konkretna pomoč družini obolelega, so med drugim osnove dela patronažne službe pri zatiranju tuberku- loze.

Dela pri asfaltiranju ceste Novo mesto—Smednik, ki bo začasa najkrajša povezava že zgra- jenega odseka avtoceste in Novega mesta s brežiške strani, lepo napredujejo. Na sliki del- trase omenjene ceste pri Kronovem.

V razpravi so udeleženci kon- ference — aktivisti Rdečega križa — konkretnimi primeri na- vajali težave, ki jih imajo pri skrbi za pomoč tuberkuloznemu bolniku in njegovi družini. Po- udarjeno je bilo nerazumevanje in nepravilni odnosi nekaterih občinskih ljudskih odborov in delovnih kolektivov do tuber- kuloznega bolnika in njegove družine.

Ljubljana, 26. sept. Danes je bilo v prostorih Pedagoškega centra posvetovanje o gradnji šolskih stavb, ki ga je sklical Zavod za proučevanje šolstva LRS. Posvetovanju so poleg pe- dagoških in drugih prosvetnih delavcev prisostvovali arhitekti,

ekonomisti in higieniki, ki so- delujejo pri izdelavi projektov za šolske stavbe. Navzoča sta bila tudi predsednik Sveta za šolstvo LRS Milko Goršič in se- kretar Sveta Ludvig Gabrovšek. Posvetovanje je otvoril direktor Zavoda za proučevanje šolstva Vladimir Cvetko.

Zavod je organiziral posveto- vanje zato, da bi na njem pro- učili vprašanja v zvezi z grad- njo šolskih stavb ter postavili temeljne smernice za izdelavo normativov. Dnevni red je obse- gal vrsto referatov: Rajko Par- dušky je v imenu Zavoda poro- čal o stanju šolskih stavb in prostorov v Sloveniji od 1956. leta. O pedagoških normativih za gradnjo novih šol je govoril prof. Jure Tomšič, medtem ko je o tehnični izvedbi in ekonom- ski problematik referiral inž. arh. Oton Gaspari. Higienike norme pri šolskih novograd- njah je obravnavala dr. Slava Lunacek.

Mladinska konferenca

LJUBLJANA, 26. sept. Sino- čje je bila na Gozdarski srednji šoli v Ljubljani redna letna konferenca mladinske organi- zacije, ki sodi po svojem mar- kljivem delu med najboljše šol- ske aktivne v Ljubljani. Konfe- renci je med drugimi prisostvo- val tudi predsednik občinskega komiteja LMS Ljubljana-Siška tov. Rudi Jakhel. Uvodoma je

predsednik aktivna tov. Kloka- čevnik seznanil članje z delom mladinske organizacije v mi- nulem letu, ki je bilo plodno in imelo mnogo uspehov. Mladinska organizacija je imela 105 članov, v novem šolskem letu pa nameravajo sprejeti še okoli 30 dijakov. V okviru od- bora je bilo v minulem letu sprejetih 9 mladincev in je tre- nutno v organizaciji ZK vklju- čenih 15 mladincev. Ob za- ključku konference so izdelali program dela za letošnje leto in imenovali 10 delegatov za občinsko mladinsko konferen- co. Za novega predsednika je bil soglasno izvoljen tov. Mirko Sivec, za sekretarja pa tov. Felks Golenko. I. V.

ekonomisti in higieniki, ki so- delujejo pri izdelavi projektov za šolske stavbe. Navzoča sta bila tudi predsednik Sveta za šolstvo LRS Milko Goršič in se- kretar Sveta Ludvig Gabrovšek. Posvetovanje je otvoril direktor Zavoda za proučevanje šolstva Vladimir Cvetko.

Zavod je organiziral posveto- vanje zato, da bi na njem pro- učili vprašanja v zvezi z grad- njo šolskih stavb ter postavili temeljne smernice za izdelavo normativov. Dnevni red je obse- gal vrsto referatov: Rajko Par- dušky je v imenu Zavoda poro- čal o stanju šolskih stavb in prostorov v Sloveniji od 1956. leta. O pedagoških normativih za gradnjo novih šol je govoril prof. Jure Tomšič, medtem ko je o tehnični izvedbi in ekonom- ski problematik referiral inž. arh. Oton Gaspari. Higienike norme pri šolskih novograd- njah je obravnavala dr. Slava Lunacek.

- OGLAS
- v »SLOVENSKEM
- »POROČEVALCU«
- GOTOV
- USPEHI

VČERAJ IN DANES

Povečana industrijska proizvodnja v Sloveniji

Ljubljana, 26. sept. V prvih osmih mesecih letos se je indu- strijska proizvodnja v Sloveniji povečala v primeri s istim ob- dobjem lani za 16 odstotkov. Elektroenergija, elektroindustri- ja, prehrambna industrija in gu- marska industrija, so povečale proizvodnjo od 30 do 34 odstot- kov. Nobena industrijska panoga pa ni proizvedla manj kot lani v istem času. Najbolj je narasla proizvodnja blaga za široko potrošnjo, za 24 odstot- kov. To povečanje proizvodnje je rezultat povečanja proizvodnje električne energije, ki je le- tos nemoteno oskrbovala tovar- ne in podjetja z električnim to- kom. K povečanju proizvodnje pa so prispevale tudi večje koli- čine pogonskih sredstev pre- moga in nafte. Prav tako je bila letos industrija oskrbljena z za- dostnimi surovinami.

Teden ozimnice v Beogradu

BEograd, 26. sept. V stedi- nu ozimnice, ki bo od 5. do 13. oktobra na beograjskem sejmiš- ču, bodo sodelovale vse dru- gice iz beograjskega okraja in veliko število združug ekono- mij in gospodarskih posestev iz Srbije in drugih republik. Pri- čakujejo, da bo na sejmišču razstavljeno za prodajo okoli tisoč vagonov sačja, povrtnine, mlečnih proizvodov, mesnih iz- delkov in drugih artiklov pre- hrambene industrije. Teden ozimnice bo organiziran zaradi tega, da bi preprečili velike iz- gube trgovske mreže, ki se redno pojavljajo ob pripravljan- ju ozimnice. Komunalna ban- ka je že pričela izdajati krede- te za vse artikle, ki se bodo prodajali med tednom ozimnice. Krediti se izdajajo v višini po- lovice petmesecnega zasluska ter bodo potrjeni na samem sejmišču.

Sestanek mednarodne farmacevtske federacije

Opatija, 26. sept. Danes se je v Opatiji začel sestanek Sveta mednarodne farmacevtske fede- racije, ki se ga udeležujejo predstavniki 45 držav. Sestanek bo trajal dva dni. Jugoslavijo zastopa na tem zasedanju pre- dstavniki beograjske farmacevtske fakultete dr. Momčilo Mokra- njac. Seji predseduje predsed- nik federacije gospod Lindst. Sinoči je v hotelu Central predsednik odbora za narodno zdravje ZIS dr. Pavle Gregorič priredil sprejem za vse sode- livoče.

Gripa v Crni Gori

Titograd, 26. sept. Zdravstve- ne postaje v Crni Gori so za- beležile danes 357 primerov gri- pe. To je doslej največje število bolnikov za gripo, ki so bili pri- javljeni v enem dnevu. V Baru so danes prepovedani vsi javni shodi, zaprte so vse šole in ki- nematografi, ker je v zadnjih dveh dneh število obolelih na- glo naraslo, čeprav jih po urad- nih podatkih ni več kot 80.

JUGOSLOVANSKA LOTERIJA

POROČILO O ZREBANJU SREČK 127. KOLA, ki je bilo v Beogradu.

Srečke, ki se končujejo s številkami	so zadele dobiček	Srečke, ki se končujejo s številkami	so zadele dobiček
30	400	123134	200.000
710	2.000	5	200
470	4.000	85	1.200
300	4.000	795	2.200
8720	10.000	06515	60.200
7520	20.000	80955	60.200
0260	40.000	94775	70.200
50740	50.000	07565	100.200
57360	70.000	102515	200.200
81490	70.000	4916	10.000
95180	70.000	84076	50.000
44360	100.000	37756	100.000
62550	100.000	426786	200.000
522120	200.000	526256	200.000
282680	200.000	17	400
251	2.000	837	2.000
271	6.000	797	2.000
72681	50.000	0287	20.000
94251	52.000	01177	50.000
63051	50.000	83777	70.000
40771	100.000	26707	100.000
086801	200.000	581057	200.000
52	600	491257	200.000
0302	10.000	03728	70.000
50122	70.000	516938	200.000
26942	100.000	595228	200.000
182582	200.000	59	600
194942	200.000	219	15.000
516362	200.000	6259	20.000
8543	10.000	91289	20.000
79343	50.000	91869	100.000
26043	50.000		
90813	70.000		
32513	70.000		
107193	200.000		
240553	200.000		
84	1.000		
9454	20.000		
7434	40.000		
52634	70.000		
64794	100.000		
509194	200.000		
226304	200.000		

Skupno je bilo izrebanth 100694 dobičkov in 18 premij v skupni vrednosti 80.400.000 dinarjev.

V Sloveniji: po 200.000: v Cel- lju na št. 107193 in 516362; po 100.000 v Ljubljani, Celju, Ko- pru, Kranju in Murski Soboti; po 70.000: trnje v Ljubljani, dva v Mariboru, po eden v Kopru, Trbovljah in Domžalah.

Oh robu dogovorov

Dilema

Njegove besede naznanjajo nemire, njegovo izjavljanje upor. Njegove besede in dejanja spominjajo na drugo tragično obdobje v naši zgodovini, ko so neodgovorni ljudje pogoltni deželo v državljansko vojno, je dejal o guvernerju iz Little Rocka Faubusu župan Mann, ki je dvakrat glasoval za guvernerja v preteklosti.

Brezpomembni guverner iz Arkansasa, ki je hotel postati pomemben in biti tretjič izvoljen za guvernerja in je zato postal nacionalno gardo na šolo, se je ovcenal z nezavirano slavo. Pristil je predsednika Eisenhowerja, da je poslal v Little Rock redno armado ZDA delat red. Od ameriške državljanske vojne se kaj takega ni zgodilo in, če se je to zdaj zgodilo, pomeni, da je po predsednikovem mnenju nisela na niti avtoriteta ameriškega sodstva in ameriških zakonov.

Neredi v Little Rocku ob spremitvi črnskih otrok v »belo« šolo so močno škodovali ugledu ZDA po svetu. »Times of Indonesia« je na primer pisal, da bi morali guvernerja Faubusa odločiti pred odbor za profinancijsko dejavnost. Na Japonskem je ugledna konservativna osebnost dejala: »Če imajo Američani črnce za nižje vrste ljudi, kako pravzaprav gledajo na Azijce?«

Predsednik Eisenhower je moral odločno ravnati, če je hotel napraviti red doma in izsiliti spoštovanje zakonov, hkrati pa rešiti ugled ZDA v svetu. Tragično je, da je moral poslati vojsko, ki naj zaščiti črnske dečke in deklice pred nasiljem brezumnih belcev. To je žalostna zaščita. Žalostno je za starše, če vedo, da na njihove otroke pljujejo, ko grejo v šolo, če se bojijo, kaj bodo naredili z njimi. »Ti ljudje so že preveč pretrpetli,« je dejal neki policist v Nashvillu, kjer so gangsterji z dinamitom razrušili šolo zato, ker se je prejšnji dan upisala vanjo črnska deklica.

Bajoneti ne bodo rešili tega zamotanega problema, ker gre za globoko ukoreninjeno predsodke. Toda brez bajonetov bi zavladala nezakonitost. To je Eisenhowerjeva dilema. To je ameriška dilema. Bip

Strast ali razum?

Z eksplozijo atomske bombe nad Hirošimo se je v človeški zgodovini začelo novo obdobje. V zadnjih dvajsetih letih pa se je znanje na področju jedrske fizike tako zelo izpopolnilo, da so jedrske bombe, ki jih danes izdelujejo in preskušajo, na tisoč in tisočkrat močnejše.

Znanstveniki, kulturni delavci in politiki so ne samo enkrat povzdignili glas, da bi opozorili najpristojnejše osebe, naj še vendar prenehajo z oborožitveno tekmo, saj je vsem očito, da ta tekma ne more pripeljati drugam kot do uničenja človeštva.

Prav zaradi tega je svetovna javnost v hudi dilemi; hkrati ko diplomati z najboljšimi mišljavnimi besedami predlagajo, da je vendar treba nekaj ukreniti, pa generalni in maršalski grozijo, razlagajo, kakšna je udarna moč njihovega orožja, in kaj čaka sovravnika. V isti sapi, ko diplomati in politične osebnosti obsojajo drug drugega, češ da zavira sprejetje slovesnih deklaracij, pa nam časopisne agencije dan na dan sporočajo, kako so zdaj v Sibiriji, zdaj v Nevadi, zdaj spet nekje v Avstraliji preskusili novo bombo, katere moč je toliko in toliko megaton TNT.

Kako naj se ob vsem tem znajde preprosti človek? Komu naj verjame? Kdo je bolj iskren: ali diplomati ali generalni? Mar so strasti že do cela zatrlje razum?

Razoročitvena konferenca v Londonu je šla na kose. Zdaj se začne razprava pred Združenimi narodi. Sovjetska zveza je še enkrat ponovila svoj predlog, da bi prenehali z atomskimi poskusmi. Zdaj je isto predlagala še Indija, ki tudi poziva, naj velesile brezpogojno prenehajo s tovrstnimi poskusi. Iz Tokia je prišel podoben poziv. Vodičlet naše delegacije Koča Popovič je pred Generalno skupščino zahteval, da je treba poskuske z nuklearnim orožjem takoj ustaviti! Ali bodo atomske velesile prisluhnille tem pozivom? — sic

Novi Dien Bien - Fu?

Francoska skupščina je z veliko večino zavrnila resolucijo komunistične skupine o pogajanjih z Alžirci — Bourges je pooblaščen, da sme postaviti vprašanje zaupnice

PARIZ, 26. sept. (AFP). Francoska narodna skupščina je danes nadaljevala, debato o Alžiru in vladnem načrtu okvirnega zakona za Alžir. Debata se je začela večeraj popoldne in nadaljevala pozno v noč. Večeraj je bil s 410 glasovi proti 150 zavrnjen predlog resolucije parlamentarne skupine komunistične partije, ki je zahtevala pogajanja z zastopniki alžirskega naroda. Pozneje je skupščina zavrnila tudi osem resolucij, s katerimi so razne politične skupine zahtevale odložitve debate o Alžiru.

Dosedanja debata je pokazala v glavnem tri težnje francoskega parlamenta. Okrog vladnega načrta novega statuta samouprave so se zbrale vse stranke sredine in socialiste, ki se zavzemajo, da bi z reformami, hkrati pa vojaškimi ukrepi zagotovili »trajne zveze« med Alžircom in Francijo. — Drugo smer zastopajo desničarski poslanci, ki nasprotujejo sleherni reformi, še posebej pa načrtu za uvedbo enodomenne skupščine, v kateri bi bilo muslimansko in francosko prebivalstvo Alžira zastopano proporcionalno.

TRAMPČINSKI O RAZGOVORIH V JUGOSLAVIJI

VARŠAVA, 26. sept. (PAP). — Poljski minister za zunanje trgovine Trampczinski, ki se je pred nekaj dnevi vrnil z obiska v Jugoslaviji, je izjavil v razgovoru z zastopnikom poljske časopisne agencije, da je močno zadovoljen z uspehom, ki ga je Poljska dosegla na zagrebškem vselejmu. Na sejmu je bilo sklenjenih kupčij za nad dva milijona dolarjev in gre v glavnem za poljski izvoz v Jugoslavijo.

Minister Trampczinski je povedal, da je imel v Jugoslaviji razgovore o gospodarskih zvezah in da so se sporazumeli, da se bodo 10. oktobra v Varšavi začeli razgovori za sklenitev triletnega trgovinskega sporazuma. Priprave skupine strokovnjakov dobro napredujejo in se bo z novim sporazumom za čas od leta 1958 do 1960 močno povečala zamenjava med državama.

V Jugoslaviji so imeli tudi razgovore o ustanovitvi mešanega odbora za gospodarsko organizacijo, glede katerega so se sporazumeli med bivanjem poljske vladne in partijske delegacije v Jugoslaviji, je dodal poljski minister.

Razdelitev resorov v tajski vladi

BANGKOK, 26. sept. (Reuter). Danes so bila objavljena imena članov začasne tajske vlade. Predsednik Sarasin je hkrati minister za finance, minister za zunanje zadeve pa je še vedno princ Vajtajakon. Minister za obrambo je general Kitikakorn, bivši minister obrambe Carusathien pa je postal minister za notranje zadeve. Minister gospodarstva je postal Nai Sukit, ki je vodja nove unionistične stranke, ki podpira vojaške voditelje, ki so s maršalom Tanarjotom pred kratkim izvedli državni prevrat.

»Dimna zavesa«

NEW DELHI, 26. sept. (Tanjug). — Vodja delegacije alžirske fronte narodne osvoboditve dr. Lamin Debaghin, ki je na obisku v Indiji, je izjavil v Madrasu, da so francoski predlogi za reformo v Alžiru samo »spretna dimna zavesa«, ki naj bi pred Združenimi narodi zametila alžirsko vprašanje. Francoski predlogi niti daleč ne ustrezajo Alžircem, ki zahtevajo kot prvi pogoj za razgovore priznanje neodvisnosti. Dr. Lamin Debaghin je dodal, da vprašanje evropske manjšine v Alžiru ni nikak problem, saj so bile v mnogih bivših kolonijah take manjšine, pa jih to ni oviralo, da so postale neodvisne.

Sklepi delovne skupine bagdadskega pakta

LONDON, 26. sept. (AFP). — Delovna skupina bagdadskega pakta je med 16. in 24. septembrom v Londonu razmišljala o možnosti za ustanovitev svobodne trgovinske cone na Bliznjem vzhodu.

V soglasno sprejetem poročilu je delovna skupina priporočila ustanovitev svobodne cone in opozorila na važne probleme, ki bi jih morali proučiti.

TELEGRAMI

KAIRO. — »Aker Sa« piše, da je egiptovska vlada »splošnemu petrolejskemu društvu« dovolila, da sme iskati nafto v 60 različnih krajih. To domače podjetje je dobilo v ta namen kredit osem milijonov egiptovskih funtov.

WASHINGTON. — Tunizijski veleposlanik v ZDA Slim in prvi svetnik veleposlanstva, Habib Burgiba mislijo, da se večeraj pogovarjata z zastopniki ameriškega ministristva za zunanje zadeve o orožju, ki bi ga potrebovala Tunizija. Poučeni diplomatski krogi mislijo, da ZDA niso voljne resneje zavzeti za pošiljanje orožja tuj državi. Tunizija je prosila za orožje tudi Belgijo, Italijo in še tudi Švedsko državo. Je iz KATANJIA. — Sava iz ognjenika Etna, ki je bila pred dvema dneva zaceła valiti iz zvezi, je dosegla še vs Lingugosima, ki leži ob vzhodni ognjeniku, vendar pa menijo, da vzhodnega bruhanja Lingugosima ne grozi nevarnost.

WASHINGTON. — Novi predsednik novozelandske vlade je imenoval za ministra obrambe Deana Eyrum. Minister za izgradnjo in še za nekatere druge resore je postal John Rae, minister za notranje zadeve in kmetijstvo pa Sidney Smith.

AMAN. — Sinoci so pred vladnim poslopjem v Jordanskem delu Jeruzalema vrtili bombo. Škode in žrtvi ni bilo.

MOSKVA. — V Londonu je na povabilo britanske uprave za energetiko prispela delegacija sovjetskih strokovnjakov za energetiko pod vodstvom ministra električnih central Logiova.

DAMASK. — Predsednik iraške vlade Ali Džavdat je prispel v sirijsko glavno mesto Damask. Po ustanovitvi bagdadskega pakta, čigar član je tudi Irak, je to prvi obisk iraškega predsednika Siriji. V Damasku je ostal tudi kralj Saudske Arabije.

WASHINGTON. — Japonski minister za zunanje zadeve Fudžijama je po končanem obisku v Washingtonu odpotoval v New York. Na washingtonskem letališču je povedal, da sporazum, ki ga je bil sklenil s predsednikom Eisenhowerjem o varnosti, že izvajajo, da pa bo treba urediti še nekaj vprašanj.

V petek bo Fudžijama prispel v London na štiriidnevni obisk.

AMAN. — Jordanska sodišče je obsodilo na smrt tri Jordance, ki so obtoženi, da so dajali izstrelke vojske pod voharje. Voharji je iz Jeruzalema obsodilo poslanca Felka Varada na 16 let zapora, ker je »pripadal komunistični organizaciji in aprila organiziral demonstracije«.

LONDON. — Jemensko diplomatsko predstavništvo v Londonu je večeraj obtožilo Veliko Britanijo napadalnosti proti Jemenu. V sporočilu pravi, da britansko letalstvo kar naprej krši jemenski zračni prostor, ne glede na sporazum ki ga ima z Jemenom, in nacela Ustanovne listine Združenih narodov.

KAIRO. — Egiptovsko ministristvo za finance je sporočilo, da se bodo gospodarski razgovori z Veliko Britanijo v kratkem nadaljevali v Rimu. Maja so bili razgovori začasno ustavljeni, da bi se delegaciji lahko posvetovale s svojima vladama.

WASHINGTON. — V prvih šestih mesecih tega leta je bilo v ZDA 14 milijona hujših zločinov. Ravnatelj federalnega preiskovalnega urada Hoover je dejal, da je to do sedaj največje število in da se je v primerjavi s lanskim letom zvišalo za 8,4 odst.

TOKIO. — V Tokiju je kakih tisoč študentov protestiralo proti temu, ker je policija po demonstracijah proti večanju ameriških letalskih operacij iz Tokia zaprla 25 študentov. V spopadih je bilo ranjenih 14 policistov in dva študenta. Od aretiranih je policija izpustila devet študentov.

RIM. — Italija se je usmerila v sklepanje trgovinskih sporazumov za daljšo dobo in nov sistem plačevanja. Pred kratkim je imela uvodne razgovore z zastopniki Sovjetske zveze za sporazum za pet let, po katerem bi se povečala tako obseg kot število predmetov v medsebojni zamenjavi. Do zdaj ima Italija z Egiptom, Albanijo, Jugoslavijo in Vzhodno Nemčijo sistem plačevanja na temelju multilateralne lire.

sek v oči svetovni javnosti in pridobil francosko javnost za prizadevanje kolonialističnih krogov, ki bi hoteli obvarovati svoje postojanke v Alžiru, Sahari in Severni Afriki. Razen tega je Duclos obtožil ministra vojske radikalnega disidenta Andrea Moricea, da je osebno udeležen pri finančnih skupinah, ki proizvajajo vojaško opremo in potrebščine.

Danes se je debata o Alžiru nadaljevala v močno napetem ozračju. Komunistični poslanec Tourne je govoril proti kolonialistični politiki v Alžiru ter nasilju nad tamkajšnjim civilnim prebivalstvom. — Ker je predsedujoči komunistični poslanec Vaillant Couturier prepovedal predsedniku vlade Maunouryju, da bi prekinil govor poslanca Tourna, so vsi člani vlade in desničarski poslanci odšli iz skupščinske dvorane.

Ob koncu današnje seje je socialistični poslanec Merigonde obtožil komuniste, da delajo »proti koristim Francije« ter nasprotoval zahtevi desnice, da bi alžirski spor reševali izključno z vojaškimi ukrepi.

Zvedelo se je, da je predsednik vlade Bourges Maunoury pooblaščen, da sme, če bi bilo potrebno, postaviti vprašanje zaupnice, da bi sedanjo debato končali čimprej z odobritvijo novega statuta za Alžir. Na pripombe desničarskih poslancev, da Alžiru zdaj niso potrebne niti statut niti reforme, pač pa zmaga francoske armade, je predsednik Maunoury v večeršnjih debatih zaključil: »Francija ne bo dovolila, da bi v Alžiru prišlo do Dien Bien Fuja!«

Centralni komite komunistične partije Francije je sklenil, da bo svoje člane, francoske delavce in rodoljube za 17. oktobra pozval, naj manifestirajo za prenehanje vojne v Alžiru in za pogajanja z zastopniki alžirskega naroda. Ta dan bodo francoski komunisti in njihovi somišljeniki v tovarnah in ustanovah ustavili delo, zbirali podpise na spomenicah za parlament in predsednika republike ter priredili več zborovanj v vsej državi. Sindikat generalne federacije dela so sklenili podpreti komunistično partijo pri teh njenih korakih. —

Desegregacija na bajonetih

Predsednik Eisenhower je poslal zvezno armado v Arkansas, da bi preprečila delovanje rasistov — Dejavnja rasistov so močno škodovala ugledu ZDA v svetu

LITTLE ROCK, ARKANSAS, 26. sept. (Reuter). Redne enote armade ZDA so pred sinočnim pršile v Little Rock, glavno mesto ameriške države Arkansas, kjer je v zadnjem času prišlo do rasističnih neredov proti črnskim učencem. To je prvi primer po državljanjski vojni, da je Washington uporabil zvezno armado za izvajanje zveznih zakonov na področju plemenskih odnosov. Enota, ki je prišla delat red v Little Rock, pripada 101. ameriški padalski diviziji. Med vajaki so tudi črnci.

Enot, nacionalne garde države Arkansas, ki so zdaj pod poveljstvom zveznih oblastev, spet križarajo po ulicah Little Rocka v bližini gimnazije. Te enote so sinoč zamenjale zvezne vojske, ki so večeraj vzdrževali red v mestu. Zvezna vojska se je umaknila v kasarne.

Pouk v gimnaziji je potekal mirno. Vojske enote so razporele manjše skupine demonstrantov in ob tej priložnosti je bilo nekaj oseb laže ranjenih. Guverner Arkansasa Orval Faubus bo govoril drepi po radiu in televiziji o zadnjih dogodkih v Little Rocku in bo povedal svoje mnenje o uporabi zveznih oboježenih sil.

Ko je predsednik ZDA Eisenhower sklenil uporabiti zvezno armado za ohranitev miru in reda v Arkansasu, je po radiu in televiziji prebral navdno poslanico. Predsednik je govoril iz Bele hiše in dejal, da je storil vse potrebne korake, da bi zagotovil izvajanje razsodbe zveznih sodišč o ukinitvi plemenskega razlikovanja, ker bi brez teh korakov nastala v državi anarhija.

»Ni mogoče dovoliti drhali, da bi kršila sklepe sodišč,« je izjavil predsednik in pripomnil, kako močno so škodila ugledu ZDA v svetu dejanja rasistov v Little Rocku. Predsednik je pozval prebivalce Arkansasa, naj pomagajo zveznim organom, da bi bilo konec vsakršne kršitve zakonov. Ko je ugotovil, da so se »nekateri zapeljane osebe, izmed katerih so mnoge pripeljali v Little Rock agitatorji, trmasto upirale zakonem,« je predsednik izjavil, da v vseh delih države pretežna večina ameriškega naroda spoštuje zakone. Na koncu govora je pozval Američane, »naj pred obličjem sveta obnovijo lik Amerike in vseh njenih delov kot ene in nedeljive dežele, v kateri vsi uživajo svobodo in pravico.«

S to odločitvijo je predsednik Eisenhower v svojo korist odločil spor o pravici do uporabe zvezne armade na ozemlju posamezne ameriške države in se postavljal po robu pojmovanju južnih politikov, ki zagovarjajo stališče, da se je mogoče u-

Manevre oboježenih sil atlantskega pakta na Severnem morju so morali večeraj začasno prekiniti, ker sta izgubili dve letali, dva pa sta trčila v zraku nad morjem. Vsa štiri brzo reakcijska letala so pripadala ameriškim pomorskim silam. Letali, ki sta se zaleletli eno v drugo, sta vzleteli iz letalonosilke »Saratoga«, pogrešani letali pa z nosilke letal »Essex«. Pogrešajo šest letalcev. Na sliki: Britanski helikopter se med letalskimi vajami spušta na ameriško letalonosilko »Saratoga«.

Utrditev enotnosti

Na sestanku s kraljem Saudom so sirijski zastopniki izrazili pripravljenost za vsak korak v korist odnošajev med arabskimi državami

DAMASK, 26. sept. (Reuter). Danes sta imela razgovore sirijski predsednik Kuatli in kralj Saudske Arabije Saud, ki se mudi na obisku v Siriji. — V sirijskih krogih pravijo, da so kralju Saudu razložili stališče sirijske vlade do posameznih problemov, ki zanimajo obe državi. Zvedelo se je, da so sirijski zastopniki izrazili pripravljenost za vsak korak v korist odnošajev med arabskimi državami, če ne bo škodoval sirijski politiki »pozitivne nevarnosti«, ugledu države in njeni suverenosti.

Obisk kralja Sauda je vzbudil veliko pozornost kairskih političnih krogov, ki izražajo prepričanje, da bo utrtil zveze med arabskimi državami. Diplomatski krogi pa menijo, da je pomen obiska za Sirijo nedvomno. Opozarjajo na ponovne vesti o koncentraciji turskih čet in izjave Mendereza, ki jih imajo v Damasku in Kairu za odkrito grožnjo.

Opazili so tudi, da so prispeli pred obiskom kralja Sauda odgovori vlad Libanona, Iraka in Jordana na sirijsko noto o namenu Sandysovega potovanja na Srednji vzhod. Vse tri vlade so izjavile, da niso mnenja, da bi katerikoli izmed njih grozila nevarnost od Sirije.

Pri sestanku v Damasku je bil navzoč tudi saudski veleposlanik v Kairu, ki se je bil pred odhodom v Sirijo ogledal pri egiptovskem predsedniku Naserju in mu izročil Saudovo sporočilo. Tukajšnji krogi menijo, da je bilo le-to v zvezi s konferenco v Damasku, da pa je Naser izrazil tudi stališče Egipta do najnovejših dogodkov na Srednjem vzhodu.

Udeleženci konference arabskih pravnikov v Damasku so poslali Združenim narodom brzojavko, v kateri protestirajo »proti vmešavanju ZDA v notranje zadeve Sirije«. V protestu je rečeno, da je navzočnost ameriškega sestega brodrovja v sirijskih vodah ter kopičenje izraelskih in turskih čet blizu sirijske meje »na pobudo ZDA« kršitev Ustanovne listine Združenih narodov.

Namestnik poveljnika sovjetskega baltičskega brodrovja admiral Kotov je danes prispel v Damask, ker so ga sprejeli sirijski obrambni minister Kaled Azem in vrhovni poveljnik sirijske vojske Bizri. — Admiral Kotov poveljuje enotam sovjetskega brodrovja, ki je na obisku v sirijskem pristanišču Latakiji.

PARIZ. — Pariški list »Le Monde« piše, da bi kancler Adenauer nedvomno napravil velike usluge maru in svobodi, če bi priznal mejo Odra-Nisa med Poljsko in Nemčijo. Dodaja, da je na poljski strani od nemškega ostalo samo še kamnjenje in da bi bilo preseljevanje prebivalstva v eni ali drugi smeri sedaj nemogoče. Sedaj po volilni zmagi bi kancler lahko poslal nemškemu ljudstvu nesporno stvarnost meje na Odri-Nisi.

AMERIKA SE DOBRIKA

Rabat, 26. sept. (AFP) Glasilo maroške stranke »Istiklal« je pridobilo danes poročilo svojega washingtonskega dopisnika, v katerem pravi, da so ameriški uradni krogi povedali, da bodo ZDA z razumevanjem razpravljale o zahtevah Maroka glede ameriških operacij na maroškem ozemlju. Ameriški funkcionarji menijo, da bi bilo za ameriško diplomacijo v Severni Afriki zelo škodljivo, če bi se razgovori o tem med ministrom ZDA

in Maroka končali z neuspehom. Zastopnik State Departmenta je povedal, da so dobile ZDA prošnjo tunizijske vlade za dobavo orožja. Združene države so po njegovih navedbah odgovorile, da žele Tuniziji olajšati potrebno dobavo orožja. Na vprašanje, če bo ameriška vlada izpolnila manjkajoče, če Tunizija od prijateljskih držav ne bi dobila orožja, je ameriški zastopnik potrdil, da bodo ZDA to storile.

od srede

BUNAD. — Odpravnik poslov jugoslovanskega veleposlanštva na Dunaju je obiskal vršilca dolžnosti generalnega sekretarja avstrijskega zunanega ministristva Heinricha Heimerla in se z njim razgovarjal o problemu naših manjšin v Avstriji.

WASHINGTON. — Ameriška vlada je odgovorila na sovjetsko

sko noto o položaju na Bliznjem vzhodu. V odgovoru pravi, da je za napeti položaj na tem področju v prvi vrsti odgovorna Sovjetska zveza, ki je pošiljala velike količine orožja na to področje tudi v času napetosti in tako povzročila sedanji nevarni položaj.

RIM. — Tržaška prefektura je imenovala dosedanjega namestnika prefekta v Mantovi Guida Mattuccija za komisarja tržaške občine. Komisar bo vodil občinske posle do novih volitev.

MOSKVA. — Šef zahodno-nemške delegacije, ki vodi pogajanja s sovjetsko delegacijo, Lahr, je izročil šefu sovjetske delegacije Semjonovu aid-memoire. Vsebinska ni znana, bil pa je to po daljšem času prvi stik med šefoma obeh delegacij.

Volilni obračun

Nemška socialno demokratska stranka bo po volitvah pregledala svoje stališče do vseh notranje in zunanje političnih vprašanj

Bonn, 26. sept. (Tanjug) Vodja socialnodemokratske stranke Erich Ollenhauer je povedal danes, do kakšnih sklepov so prišli vodilni organi stranke po nedavnih parlamentarnih volitvah.

Dejal je, da stališče stranke do izida volitev še ni dokončno, da pa bo morala stranka najti odgovor na vprašanje, kako naj se odzove na vprašanja: Kako bo lahko globlje prodrla v nekatere stanove volitev, upoštevajoč spreminjen družbeno politični položaj, pregledati bo morala svoje stališče do zunanje-političnih in ekonomskih problemov in do gonat, če so potrebne »nekateri posebej« stranke v Evropi v podobnem položaju, da »razčiščejo« postojanje demokratskega social-

izma. Prihodnji kongres socialne demokratske stranke, bo moral sprejeti okvirni program stranke, ki bo odgovoril na taka vprašanja.

V stranki se je pojavilo več zahtev za sklicanje izrednega kongresa stranke, za utrditev vloge glavnega odbora, za izvolitev treh enakopravnih predsednikov in podobno. Vodstvo socialnih demokratov pa je bilo mnenja, da izredni kongres ni nujen, pač pa bi lahko nekoliko prej sklical redni kongres, ki je bil prvotno določen za avgust 1958.

na četrtel

PO KONGRESU V BEOGRADU

POMEMBNA MANIFESTACIJA JUGOSLOVANSKE SLAVISTIKE

Pred kratkim je v Beogradu končal z delom prvi kongres Zvez slavištvih društev Jugoslavije. Ta pomembna manifestacija jugoslovanske slavistike je potekala mimo slovenske kulturne javnosti maločlane neopazno, zato se nam postavlja resna naloga da se vsaj post festum nekoliko ozremo na obsežno problematiko štirih kongresnih dni.

Zveza slavištvih društev Jugoslavije je bila ustanovljena v maju 1955 kot rezultat posvetovanja jugoslovanskih slavistov na Ohridu. Rodila jo je živa potreba po medsebojni povezavi vseh naših slavističnih društev, ki so do tedaj delovala navezana skorajda izključno na republiška središča in na matične univerze. Spritno dejstvo, da se je delo slavistov v desetletju po vojni zelo razmahnilo — na zunaj to izpričuje že vrsta novih strokovnih časopisov — je prevzela Zveza posebno organizacijsko službo: gojiti in podpirati vse oblike sodelovanja, ustvariti forum za najširšo izmenjavo mnenj in delovnih izkušenj. V smislu pravih je najvažnejši tovrstni forum kongres, ki se vsako drugo leto, izmenoma po republikah.

Znano je, da je v naši preteklosti pripadala slavistični znanosti nadvse važna vloga kulturnega buditelja in oblikovalca narodne zavesti. Motili bi se, misleč, da je dandanašnji, v dobi tehnizacije, slavistika v naši družbi izgubila tolikšen pomen, kolikšnega je imela prej. Snovi slavistike: jezik in književnost ne morejo zastarati, nasprotno, ostajajo nenadomestljivo bogastvo rodov, zveza med tem, od kod smo in kam gremo.

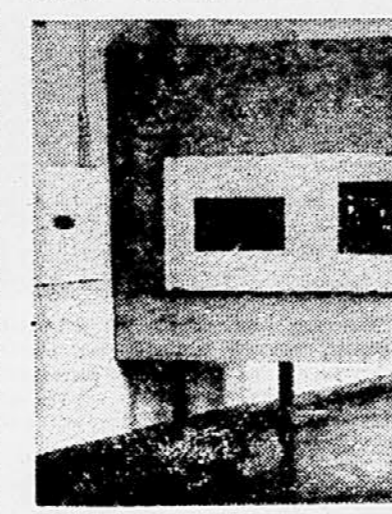
Tako smo s slavističnim jezikoslovjem in literarnozgodovinskim študijem nujno intim-

neje zvezani kakor sicer marsikje po svetu, kjer jim to dvoje pomenja gola akademsko disciplino. S tem seveda ne pridajamo slavistični znanosti nekega domačijsko-rodoljubnega obeležja, kakor bi morda kdo utegnil misliti; slavistika kot znanost temelji na kritiki in hoče živeti s svetom.

Letošnji beograjski kongres je že tretji širši slavistični sestanek, organiziran v naši državi v povojnih letih. Vsek izmed njih ima svojo fiziognomijo: ohridsko »posvetovanje« je zasledovalo pretežno pedagoške cilje, referati so skušali zrceliti sliko pouka slavističnih predmetov na srednjih šolah. Tako da je bilo zborovanje pravzaprav nekakšen mobilizacijski akt, pregled šolskega položaja in sil. Nekaj mesecev zatem sklicani beograjski mednarodni »sestane« je vodila želja, zbrati na najširši ravni predstavnike slavistične znanosti iz vsega sveta, poživiti zvezo, ki so se nekoliko razrahljale in s predavanji ponazoriti stanje stroke deset let po vojni. Tako je letošnje septembrsko zborovanje po tej logiki stvari »prvi kongres« jugoslovanskih slavistov, hkrati pripraven na način, ki obeta postati standarden: družni znanstveni raziskovalna predavanja in razprave o šolski predmetni problematiki.

Nemogoče, da bi se pred nami zvrstilo v nekaj dneh vse, kar je za našo znanost važno in aktualno, vendar da neke mere lahko trdimo, da je bil kongres revija sodobne slavistične ustvarjalnosti pri nas. Ker se je zborovanje vršilo sredi priprav za mednarodni slavistični kongres, ki bo prihodnje jeseni v Moskvi, je ta okoliščina na svoj način narokovala koncept našega kongresa. Znanstvena predavanja,

predložena v Beogradu, so v veliki večini zamišljena kot jugoslovanski delež na moskovskem kongresu. Ker je poučno, s katerimi temami bodo naši delegati predstavili jugoslovansko slavistično znanost mednarodnemu auditoriju, naj omenim glavne teme, to s posebnim ozirom na slovenske referente: a) iz lingvističje; Perio-

V nedeljo, 29. t. m. bo zaključek II. mednarodne grafične razstave v Ljubljani. Prostore v Moderni galeriji, kjer je bila prirejena ta velika razstava, je v poletnih mesecih obiskalo izredno veliko ljudi, pa tudi v septembru obisk ni upadel. Ob začetku šolskega leta so si priležali ogledovati grafične liste velikih domačih in tujih umetnikov predvsem dijakov. Zato so morali razstavo podaljšati do konca meseca. — Slika prikazuje eno izmed desetih dvoran Moderne galerije, v kateri so razvrščeni grafike švedskih, norveških, finskih, danskih in nizozemskih umetnikov.

di referati zaradi svoje stvarnosti, temeljitosti in invencioznosti želijo lepo priznanje. Ze iz navedenih tem je nekoliko razvidno, kam je usmerjena glavna pozornost slavističnega raziskovanja. Glavni problematični krogi so tedaj: problem periodizacije v razvoju jezika in književnosti, književnost 20. stoletja, vprašanje družbenih činiteljev v razvoju književnosti, jezikovno stilno raziskovanje del in avtorjev, vprašanje vplivanja in medsebojnih kulturnih stikov med slovanskimi narodi i. dr. Vendar pa pri presoji dela kongresa ne gre izgubiti iz vida nekaterih zunanjih okoliščin, ki so po svoje omejevale in določale koncept predavanj: 1. Kot že omenjeno, so predavatelji v glavnem sledili moskovskemu načrtu predavanj, zato so bili v izbiri tem precej vezani. Tako so več kot o avtorjih in o delih, govorili o obdobjih. 2. Tema so bile zastavljene kot načelna, široka in diskusijsko prožna problematika, zato so obdelave ostajale večji del obris, ekspozicija, nakazovanje problemskih vzrojev.

Ker so znanstvena predavanja potekala v dveh sekcijah, ločeno za lingvistično in za literarno zgodovinarje, je vsakodnevno opuštal del predavanj. Ze tako nas je neprestano lovil čas; znanstveni del kongresa je obsegel dva dneva, ostali čas pa so razdelili na organizacijske posle in pedagoško-didaktično diskusijo.

V naslednjem se pobliže dotikam literarnozgodovinske problematike, ne da bi načeljal presoji problematikih detajlov. Omenim naj, da bo interesentom gradivo kongresa dostopno slej ko pred v celem v knjižni obliki.

Pri psem tem se seveda ne moremo izogniti vprašanjem: Kakšno je stanje današnje jugoslovanske slavistike? Katere metode prevladujejo? Ali se kažejo kakšne nove metodološke smeri? Koliko živi današnja jugoslovanska literarna znanost v koraku z napredkom stroke v svetu? V tem okvirnem poročilu je na ta sila zapletena in zahtev-

na vprašanja možen le precej približen odgovor. Predvsem bi bilo napačno pričakovati pri referatih neko metodološko enotnost, saj so se na svojevrsten način križala mnenja različnih šol in raznih predstavnikov fakultet. Opazili smo sožitje raznih metodoloških stremeljenj, kar ni nič čudnega, če upoštevamo, da se metode po svoje dopolnjujejo.

Idejni in družbeni analizi se močno uveljavlja in se skuša popularizirati stilno — jezikovna metoda raziskovanja del in avtorjev. Idejna in družbena analiza se ne ustavlja ob generalnih crtah, temveč teži za finejšje in gibkejšje diferenciranje pojavov ter dejstev. Pri vsem uveljavljanju načela osredotočitve raziskavanja na tekstu ni mogoče zanikati zgodovinske pogojenosti pojavov, »koordinat časa in prostora«, vendar je pri razlagi ustvarjalnega akta in rezultata napačna absolutna dedukcija iz samih zunanjih činiteljev.

Močan vtis je ob tem slavističnem srečanju vzbujala pisarska slika zborujočih, ki so prišli od vseh strani, z različnih šol, od najvišjih do najnižjih. Poseben ton vsemu pa je dajala diskusijska vnetost in živahnost, ki je pri pedagoško-didaktični razpravi pogosto prerasla okvir odmerjenega časa.

Glavni organizacijski sklepi: Stab Zveze slavištvih društev se je preselil v Zagreb, s tem je Hrvatsko filološko društvo prevzelo skrb za naslednji kongres 1959. Dosedanji — prvi — predsednik prof. Aleksandar Belić, ki je Zvezo pri svoji visoki starosti dve leti uspešno vodil, je bil izvoljen za častnega člana. Izbrana je bila komisija za pouk materinoga jezika in književnosti na srednjih šolah; njena naloga bo, z vsemi razpoložljivimi sredstvi pomagati, da bo šolsko delo z mladino bolje uspevalo.

Prof. Belić je v uvodni besedi poudaril vezi, ki vežejo današnjo slavistiko z velikimi predstavniki naše znanosti v preteklosti. Zavedajoč se te duhovne kontinuitete je letošnji organizacijski odbor za konec kongresa in na dan krajevne ljudske proslave 180-letnice rojstva Vuka Karadžića pripravil izlet v Vukovo rojstno vas, v Tršić blizu Loznice. Tam so se udeleženci prav kot pred dvema letoma na lužni obali Ohridskega jezera, pri Sv. Naumu, poklonili kulturni volji in moči preteklih tvorcev, ki so razglabili preteklost in katerih dela pomenijo trajno obogatitev naše kulture. Stefan Barbarić

vi referati zaradi svoje stvarnosti, temeljitosti in invencioznosti želijo lepo priznanje. Ze iz navedenih tem je nekoliko razvidno, kam je usmerjena glavna pozornost slavističnega raziskovanja. Glavni problematični krogi so tedaj: problem periodizacije v razvoju jezika in književnosti, književnost 20. stoletja, vprašanje družbenih činiteljev v razvoju književnosti, jezikovno stilno raziskovanje del in avtorjev, vprašanje vplivanja in medsebojnih kulturnih stikov med slovanskimi narodi i. dr. Vendar pa pri presoji dela kongresa ne gre izgubiti iz vida nekaterih zunanjih okoliščin, ki so po svoje omejevale in določale koncept predavanj: 1. Kot že omenjeno, so predavatelji v glavnem sledili moskovskemu načrtu predavanj, zato so bili v izbiri tem precej vezani. Tako so več kot o avtorjih in o delih, govorili o obdobjih. 2. Tema so bile zastavljene kot načelna, široka in diskusijsko prožna problematika, zato so obdelave ostajale večji del obris, ekspozicija, nakazovanje problemskih vzrojev.

Ker so znanstvena predavanja potekala v dveh sekcijah, ločeno za lingvistično in za literarno zgodovinarje, je vsakodnevno opuštal del predavanj. Ze tako nas je neprestano lovil čas; znanstveni del kongresa je obsegel dva dneva, ostali čas pa so razdelili na organizacijske posle in pedagoško-didaktično diskusijo.

V naslednjem se pobliže dotikam literarnozgodovinske problematike, ne da bi načeljal presoji problematikih detajlov. Omenim naj, da bo interesentom gradivo kongresa dostopno slej ko pred v celem v knjižni obliki.

Pri psem tem se seveda ne moremo izogniti vprašanjem: Kakšno je stanje današnje jugoslovanske slavistike? Katere metode prevladujejo? Ali se kažejo kakšne nove metodološke smeri? Koliko živi današnja jugoslovanska literarna znanost v koraku z napredkom stroke v svetu? V tem okvirnem poročilu je na ta sila zapletena in zahtev-

na vprašanja možen le precej približen odgovor. Predvsem bi bilo napačno pričakovati pri referatih neko metodološko enotnost, saj so se na svojevrsten način križala mnenja različnih šol in raznih predstavnikov fakultet. Opazili smo sožitje raznih metodoloških stremeljenj, kar ni nič čudnega, če upoštevamo, da se metode po svoje dopolnjujejo.

Idejni in družbeni analizi se močno uveljavlja in se skuša popularizirati stilno — jezikovna metoda raziskovanja del in avtorjev. Idejna in družbena analiza se ne ustavlja ob generalnih crtah, temveč teži za finejšje in gibkejšje diferenciranje pojavov ter dejstev. Pri vsem uveljavljanju načela osredotočitve raziskavanja na tekstu ni mogoče zanikati zgodovinske pogojenosti pojavov, »koordinat časa in prostora«, vendar je pri razlagi ustvarjalnega akta in rezultata napačna absolutna dedukcija iz samih zunanjih činiteljev.

Močan vtis je ob tem slavističnem srečanju vzbujala pisarska slika zborujočih, ki so prišli od vseh strani, z različnih šol, od najvišjih do najnižjih. Poseben ton vsemu pa je dajala diskusijska vnetost in živahnost, ki je pri pedagoško-didaktični razpravi pogosto prerasla okvir odmerjenega časa.

Glavni organizacijski sklepi: Stab Zveze slavištvih društev se je preselil v Zagreb, s tem je Hrvatsko filološko društvo prevzelo skrb za naslednji kongres 1959. Dosedanji — prvi — predsednik prof. Aleksandar Belić, ki je Zvezo pri svoji visoki starosti dve leti uspešno vodil, je bil izvoljen za častnega člana. Izbrana je bila komisija za pouk materinoga jezika in književnosti na srednjih šolah; njena naloga bo, z vsemi razpoložljivimi sredstvi pomagati, da bo šolsko delo z mladino bolje uspevalo.

LITERARNO PISMO O DVEH PARTIZANSKIH ROMANIH

Dragi prijatelj,

Letošnje leto je dalo Slovenecem kar lepo število knjig, leposlovnih del, ki se ukvarjajo s partizansko tematiko. O nekaterih izmed teh sem ti že pisal, mislim predvsem na Zupančičevo Sedmino (štajem jo kar med partizanske tekste, čeprav je snov tega romana omejena izključno na narodnoosvobodilno borbo v okupirani Ljubljani) in pa na zbirko koroških partizanskih novel Roka Ariha. Obe te knjigi je kritika pri nas sprejela zelo ugodno in ju uvrstila med našo najboljšo povojno literaturo. V zadnjem času pa smo dobili še dve knjigi, dva partizanska romana, od katerih je prvi — Mimi Malenškove roman Daj mi roko, pomlad — izšel pri Cankarjevi založbi v Ljubljani, drugi — Hajka Vasje Ocvirka — pa v koprski založbi Lipa. Prav res — že dejstvo samo, da se je v tako kratkem razdobju (skoraj bi pozabili na roman Manice Lobnikove Rosa na majčevini, ki je pred nedavnim izšel v Mariboru) pojavilo v slovenskih knjigarnah nič manj kot pet knjig s snovjo iz naše narodnoosvobodilne borbe, že to dejstvo samo pomeni nadvse razveseljujoč uspeh. Pomeni namreč, da je ta tako zanimiva in še bolj pomembna snov v naših pisateljih še vedno živa, danes nemara še bolj tvoorna živa, kot je bila takrat, ko so jo neposredno doživljali. Če letošnje leto še ni dalo partizanskega teksta takšnih kvalitet, da bi mogli govoriti o njem kot o literarnem delu, ki je znalo zajeti in umetniško obdelati vso širino in vsu raznolikost partizansčine, prikazati našega človeka v tej veliki borbi z objektivnostjo prepričljive ustvarjalne osebnosti, to nikakor ne pomeni, da takšnega teksta ne smemo pričakovati. Marsikaj iz teh del ga že napoveduje.

Začel bom z Mimi Malenškovo, z njenim romanom Daj mi roko, pomlad.

Ne bo morebiti odveč, če ti povem najprej tole: Med mlajšimi slovenskimi pripovedniki zavzemajo pisateljica romana Daj mi roko, pomlad povsem samosvoje mesto. Je praznoprav edini pripovednik med njimi, pripovednik, ki se ne ustraši nobene snovi, nobenega problema in ki zna seči celo v zgodovino, napisati zgodovinski roman (napisala je dober ljudski roman o Trubarju), pripovednik, ki sta mu blizu tako mesto in vas kot industrijsko naselje. Po svojem pripovednem talentu me v marsičem spominja na Frančeta Beška, po svoji pripovedni širini vsekakor, ne pa seveda po svojih kvalitetah, ki se prav zaradi pisateljice širine izgubljajo v množici motivov, od katerih so se ji pri njenem nenavadno naglem in plodnem ustvarjanju posrečili le tisti, ki so ji bili najbolj blizu. Nič drugače ni tudi z njenim zadnjim pripovednim delom. S partizanskim romanom Daj mi roko, pomlad. V čem je problem tega romana? V krivdi partizanskega komisarja, ki je po nepotrebnem izgubil skoraj ves svoj odred in skuša potem, zavedajoč se svoje usodne in nepopravljive napake, rešiti ostanek svojih ljudi preko re-

ke na varno. Toda tudi tu ima smola. Spet je izdan, spet nepreviden, ko je zaupal človeku, ki je bil izdajalec. To svojo zadnjo nesrečo nleča z lastnim življenjem. SKratka: tragična zgodba partizanskega borca, ki je dvakrat težko pogrešil. Snov torej, ki je vse prej kot enostavna. Pisatelj, ki bi mogel dati te zanimivi in težki snovi ustrezno umetniško obliko, bi moral biti o njej bolj poučen, bolj osebno prizadet in bolj samosvoj pri njeni obdelavi. Mimi Malenšek se je namreč žal preveč naslonila na Hemingwayjev roman iz španske državljanske vojne Komu zvonit. Videti je, da jo je prav to tuje delo inspiriralo pri izbiri snovi. Zategadelj izven vsa osrednja zgodba neprepričljivo in neverjetno, predvsem pa komičar sam, ki je preveč papirnat, da bi mu lahko kdo verjel. Vendar je to samo ena plat tega romana Malenškove. Mimo vseh teh napak je treba vedeti, da je bila pisateljica v marsičem kos svoji zamisli. Da je znala napisati zelo napeo in zanimivo delo, da so nekatera poglavja v njem napisana z roko, ki delajo avtorici vso čast, med temi na primer: mladost terenca Smelega, podoba izdajalca brivca in še posebej opis razmer v nemškem industrijskem kraju pred zmago hitlerizma. To so poglavja, ki z vsu zgornostjo pričajo o pisateljskih zmožnostih, ki pridejo do veljave povsod tam, kjer se pisateljica loteta snovi, ki jo doobara pozna.

In še: Hajka Vasje Ocvirka.

Gre za veliko hajko dravinštridesetega leta. Gre za Roško ofenzivo, katere petnajsto obletnico praznujemo letos. Avtor Hajke jo je doživel sam, se pravi, da se je z njo temeljito spoznal in da zato tudi zelo natančno ve, kako je takrat bilo in kaj mu je treba o njej napisati. In res: če smo ob knjigi Daj mi roko, pomlad zamerili avtorici prav to, da je svojo snov premočno poznala in da je bila zato do nje neobjektivna, moramo ob Hajki Vasje Ocvirka reči prav nasprotno. Tu je vse: poznavanje terena in velika osebna prizadetost. Pri vsaki vrstici je zelo jasno videti, mestoma celo izmed preveč tistih, ki jih je italijanska ofenziva na Rog brez usmiljenja potegnila v svoj vrtnac in da je iz svojih lastnih doživljanjev spoznal in spoznal vse tegobe, ki jih takšna velika hajka prinese s seboj. V dobrem in tudi v slabem, namreč: v takšnem primeru se je zelo težko ogniti reportažnosti, ki zaradi svoje nehotene navezanosti samo na kopico zunanjih dogodkov nujno obstane na površini, hkrati pa seveda daje s svojo neposrednostjo zgodbi prav posebno čar in posebno vrednost. V Hajki Vasje Ocvirka je tega obojega dovolj. Na eni strani vrsta prizorov, ki so komaj malo več kot reportažni opis tega ali onega dogodka, nekaj usod, ki zaradi svoje premočnosti ne dajejo bralcu nič drugega kot samo približno in nedogodno podobo tega, kar je v resnici bilo — takšna je na kratko slaba plat pisarja, kakršnega srečamo v Ocvirkovi Hajki. Ne bom se preveč zmotil, če ti rečem, da je ona ona boljša močnejša, da je v knjigi, ki popisuje manjšo skupino partizanov, kako se z večjo ali manjšo srečo prebija skozi sovražnikove obroč, več takšnih opisov in ortsov, prežetih z avtorjevo prisotnostjo, ki jim prav ta prisotnost daje vso elementarnost in nepotvorno resničnost, za bralca kaj prijeten občutek, da je v vsu zadevo nekako sam potegnen, sproščeno in neprisliljeno. Še posebej je zanimivo in za Ocvirkovo pisanje močno značilno, namreč, da je dosti prepričljivejši v dialogu kot pa recimo v psihološkem podajanju svojih oseb. Dialog je v glavnem tipično partizanski, domisel in barvit. In še nekaj: knjigo prebereš v dušku. Lastnost torej, ki je vsega upoštevana vredna, zakaj ljudje do zelo zelo radi posegali po njej in ko jo bodo odložili, bodo z njo v marsičem zadovoljni. Po tej plati pa še najbolj.

Da zaključim: dva romana, dve partizanski knjigi, ki ju je treba vzeti v roke. Kljub pomanjkljivosti ju boš z zanimanjem prebral.

Te pozdravlja

Milan Segar

Molière med turbinami

Filmsko platno se je moralo umakniti k zadnji steni velike dvorane in ob obeh straneh tesne ordrske odprtine so se na podoljšanem odru raztezale v dvorano elegantne stilizirane fasade klasičnih hiš s pr-

vim nadhim barčka. Molière, komediograf francoskega dvora in star ljubljeneec naše gledališke publike, si je prišel iskat med delavce in uslužbence Lidtostroja novih prijateljev. Med tiste, ki stanujejo daleč proč od centra in vstajajo zgodaj zjutraj, tako zgodaj, da si niso mogli skrajšati spanja z obiski ljubljanskih gledalcev. Tudi taki so med njimi, ki se jim je zdelo, da zanje niso svečani mestni sedeži v Drami in so ob sobotnih večerih raje zavili v

bližnji kinematograf. In tudi taki, ki se na obisk v gledališče sploh spomnili niso.

Zato pa je vodstvo Drame pogrešilo v svojem parterju te ljudi. In igralci so jih prišli obiskat, da jim na kraju, ki jim je domač, pokažejo svoje delo. Izbrali so Molière, umetnika, ki zna že dve stoletji izvajati ti smeh in sproščenost vsem, ki mu prisluhnejo. Ko so s »Solo za moše« in »Prisiljeno čenitvijo« navdušili domače štale gledalce in daljno poljsko publiko, so ju pokazali še v Lidtostroju.

Nad uspehom tega poljskusa

so bili navdušeni prav vsi. Igralci in morda še bolj hvaležni gledalci, ki sedaj že težko pričakujejo novega obiska Dramе. Če bi mogel Molière sam, začel bi pisati in igralo v razkožnem dvornem gledališču in prelepih versailških vrtovih, tisti večer priti v Lidtostroj, bi bil prav gotovo tudi navdušen. Tudi njega ne bi mogli utegniti od brez zastora, ko bi zaslišal smeh in prisrčno ploskanje, ko bi videl veselje, ko bi se tako prijetno domače počutil med ljudmi, ki so jim ugajale njegove vesele in trpke šale.

Dr. Viktor Korošec 24. MEDNARODNI KONGRES ORIENTALISTOV

(Konec)

V mejah svojega kratkega poročila se bom omejil na nekaj bežnih vtisov, predvsem iz kinopisne sekcije, ki je imela na programu 56 referatov, od katerih jih je 13 odpadlo, zato pa je bilo dodano nekaj novih. Predavanja so bila mnogovrstna. Najbolj privlačna so vedno predavanja o novih izkopavljajih. Nemški arheolog H. Lenzzen je poročal o izkopavanjih v Urukku v letih 1955-57. Tu, kjer je nekot vladal epski junak Gilgameš in gonil prebivalce na tlako, dočler niso dozdajal mesnega obzidja, dolgega 9,5 km, so izkopali ostanke opekarne in nekega templja, ki kaže, da je bilo mesto poseljeno še v sasanidski dobi (v tretjem ali četrtem stoletju), ko Babilona že davno ni bilo več.

O najdbah starosirskih plošč v hetitski prestolnici je poročal H. F. Güterbock (Chicago). V drugem referatu se je predava-

telj izrekel, da bi hetitski jezik mogli imenovati tudi nezajski (po mestu Neša), medtem ko naj bi kulturo imenovali hetitsko.

O izkopavanjih in napisih v Armeniji, kjer je bila (od 9. do 6. stoletja) država Urartu, sta poročala prof. B. B. Piotrovskij in A. Melikisvili (Moskva); o razmerju med urartejskim in huritskim jezikom pa je predaval I. M. Džakonov (Leningrad). O urartejskih najdbah iz Toprak-Kale v berlinskem muzeju je referiral ravnatelj muzeja dr. G. R. Meyer.

Turški hetitolog prof. Sedat Alp (Ankara) je poročal o svojih izkopavanjih v Kara-Hilyuk pri Koni. O stanju in urejanju v carigrajskem muzeju je poročala arheologinja Muazzez Çig, o pečatnikih iz Kültepe Nimet Özgür. Posebna predavanja so bila o frigijskih in karajskih napisih, o razmerju med egipsko in anatolsko kulturo (Piero Meriggi-Pavia).

Z velikim zanimanjem smo sledili poročilu, ki ga je podal D. J. Wiseman (London) o osmih pogodbah, ki jih je asirski kralj Asarhadon (660-669) sklenil z medijskimi poglavarji, da bi zavaroval pravice sina Aššurbani-pala do prestola. — V semitištni sekciji je A. Dupont-Sommer poročal o še neobjavljeni aramejski pogodbi (iz VIII. stol.). Zanimivo je, da se v tej pogodbi in v asirsko-medijskih pogodbah kaže trdna kontinuiteta s hetitskimi pogodbami iz prejšnjega tisočletja.

V ruhih referatih so predavatelji obravnavali posamezna zgodovinska in kronološka vprašanja. Sumerolog S. N. Kramer (Filadelfija) je ugotovil odkleevanje na humanost v sumerskih tekstih. — Prof. F. J. Fritsch (Birmingham) je analiziral družbeni ustroj v Ugartu posebej v zvezi z begunci. — R. Walz (Hahnheim) je raziskoval

vprašanje, kdaj so začeli upoštevati asirski jezik, ki je bil tja do Hammurabijeve dobe (ok. l. 1700) v Mezopotamiji najvažnejša vprašna in tovarna šival, tako da sumerski klinopisni znak označuje konja kot »ala z gorovja«.

V egiptološki sekciji je bilo posebno obiskano predavanje prof. dr. J. Friedricha (Berlin) o paralelnem razvoju treh starih pisav (egiptovske hieroglifске, klinopisne in kitajske). Zelo uspešno je bilo zborovanje, na katerem so bile rešene različne zadeve, ki zanimajo orientaliste več držav. Za urednika Realnega leksikona za asiriologijo je bil potrjen prof. E. Weidner (Graz), o bližnjih edicijah v Londonu, Parizu, Rimu, Leidenu, Berlinu in Chicagu so bila podana poročila. Prihodnja Rencontre Assyriologique Internationale v Parizu l. 1956 bo razpravljala o Gilgamešu pod najrazličnejšimi vidiki.

Sklepnna plenarna kongresna seja je bila 4. septembra popoldne. Starosta francoskih orientalistov akademik E. Dhorme (Pariz) je v imenu francoske, angleške, nemške in ameriške zveze orientalistov podell švedskemu orientalisti H. S. Nybergu iz Uppsale častno zlato medaljo Lidzbarskijeve ustanove.

Kongresni predstavnik prof. Waldschmidt je nato sporočil, da je odbor sprejel vabilo, naj bo prihodnji 25. mednarodni orientalistični kongres 1960 v Sovjetski zvezi, predvidoma v Leningradu. Kongresni plenum je vabilo sprejel z glasovanjem. Enako je sprejel več resolucij, od katerih je imela prva splošen značaj: kongres zaprosi UNESCO, naj v bodoče še bolj podpira mednarodna orientalistična sodelovanja, kot pomembna faktor za zblizbanje med narodi.

Tuberkuloza še na dnevnem redu

Lani je bilo v Sloveniji 13.825 tuberkuloznih bolnikov

Ta teden je posvečen borbi proti tuberkulozi, ki ima letos geslo: »Pomagaj družini tuberkuloznega bolnika! Morda poroče kdo: »Vsakoletna akcija samo pod drugim naslovom.« Res je, da kozi deset let se vstajajo tedni proti tuberkulozi. Nanje nas opozarjajo letaki, in aktivisti Rdečega križa, ki z nabiralnimi poljanji zbirajo prispevke. Opozarjajo nas tudi dodatne znamke na pisnih listih. Te prispevke dajemo radi in brez ugovorov, saj vemo, da so namenjeni za plemenita dejanja.

bolenzkim invalidom zaradi tuberkuloze (13,6 milijona) ter stroški za organizacijo protituberkuloznega boja (59 milijonov din). Če h gornji skupni številki prilepimo še izpad akumulacije zaradi tuberkuloznih bolnikov v delovnem razmerju ozir. med samostojnim prebivalstvom, ki ustvarja akumulacijo, to so kmetije in obrtniki, v znesku 623,1 milijona din in izpad akumulacije zaradi tuberkuloznih invalidov 386,8 milijona din, bomo videli, da je znašala celotna škoda, ki jo je povzročila v letu 1933 tuberkuloza, skupno 1.891 milijonov din, kar pomeni 1,11% celotnega narodnega dohodka. (V omejenem letu je znašal narodni dohodek 162,4 milijarde din.) V naslednjih letih so se stroški zaradi vedno večjega števila obolelih še povečali.

POVSOD NE SEGAJO PRISTOJNOSTI ZDRAVSTVENE SLUŽBE

Nedvomno je, da je naša zdravstvena služba imela doslej velike uspehe pri zdravljenju tuberkuloze. Veliko podporo pri tem so ji nudile organizacije Rdečega križa in tudi skrbstvenih organov. Da so ti uspehi veliki, dokazuje že močan padec umrlih, uspehi pri zdravljenju pa ni težko doseči, če zdravstvena služba s sodobnimi sredstvi, za katere ljudska oblast ni štedila in tudi ne šteti. Vendar pa je vsako bolezen lažje zdraviti kot

jo preprečiti. In v tej slednji besedici se skrivajo problemi rešitev katerih okvir presega pristojnosti zdravstvene službe in ob kateri se bodo morali zamisliti predvsem družbeni in samoupravni organi. Odnos, teh do tuberkuloznih bolnikov svojega kolektiva so bili že doslej v mnogih primerih nepravilni. Mnogokrat se pripeti, da se vračajo k ponovnemu zdravljenju ljudje, ki so jih v protituberkuloznih dispanserjih in bolnišnicah že popolnoma ozdravili, ali pa ozdravili v toliko, da so bili spet sposobni za delo. Zdravniki ugotavljajo, da je ponovnemu obolevanju bilo krivo prenaporno delo. Jasnejše povedano, ko se je človek vrnil spet na delo v svoj kolektiv, niso odgovorni organi preskrbeli, da bi dobil tako delovno mesto, ki odgovorno organu poskrbeli, da nemu stanju in fizični zmogljivosti. Številni so tudi primeri, da podjetja in tovarne nečesto sprejmejo več na delo tistega delavca ali uslužbenca, ki se je ozdravil za tuberkulozo. Znani so tudi primeri, da markateri kolektiv ni skrbel za družino tovariša, ko je bil ta na zdravljenju.

Od blizu in daleč

Najboljši so dobili nagrade

Člani delovnega kolektiva soseniške železarnice so od osvoboditve do danes predložili v omejenem in izvedbo že nad dva tisoč izboljševalnih predlogov, ki prinašajo kolektivu vsako leto romembne prihranke. S temi izboljševalnimi predlogi zboljšujejo kakovost izdelkov in pocenjujejo proizvodnjo, zato je razumljivo, da posvečajo organizacijo delavskega upravljanja tej dejavnosti vso pozornost. Vse predloge oceni posebna komisija, najbolj uspešnim in prizadevnim avtorjem pa dodelijo denarne nagrade, priznanja in pohvale.

Tako so pred kratkim spet obravnavali vrsto koristno izvedenih predlogov in najboljšim avtorjem podelili nagrade. Nagrade so dobili šef konstrukcijskega biroja Maks Dimnik, mojster Franc Treven s svojimi sodelavci, električar Boris Kos in še vrsta drugih.

Kočevsje

Na področju bivšega kočevskega okraja so semo štirje dimnikarski obrtni, kar je odločno premalo. Da jih ni več, je vzrok, da v dimnikarsko obrtništvo ni prišlo novih ljudi. Dotoka pa ni verjetno zaradi podcenjevanja tega poklica in zaradi neurejenih stanovanj in kopalnic. Ponekod se morajo vajenci in pomočniki zaradi stenojanjske stiske in včasih tudi zaradi nerazumevanja obrtnikov umivati in kopati v mrtvih jesijskih in zimskih dneh v nezakurjenih prostorih. Vsakokor bo treba čimprej poskrbeti za izboljšanje teh razmer.

Skrb za otroke

Društvo prijateljev mladine na Jesenicah bo skušalo s šolskimi odbori, pionirski organizacijo in mladinsko organizacijo

Pa je tuberkuloza še vedno velik problem, predeh ne samo za posamezne družine, temveč tudi za naše celotno gospodarstvo.

Kljub temu, da je umrljivost za tuberkulozo že redkejši pojav, obseva še za trdostrajno boleznijo na tisoče ljudi. Lani je bilo v Sloveniji 13.825 tuberkuloznih bolnikov, kar pomeni, da pride na 10.000 prebivalcev Slovenije 90 bolnikov. Vsako leto pa na novo zbolijo na tuberkulozo 4000 ljudi. Če upoštevamo, da je to bolezen, ki zahteva dolgotrajnega zdravljenja, je to številka, ob kateri ne smemo ostati nezainteresirani.

To, da so neurejena stanovanjska razmera, nezdravi pojavi v posameznih družinah — alkoholizem in podobno, še vedno poglaviti vzroki obolevanj za TBC, ne bomo posebej poudarjali. Pričujoč esstavek ima namen opozoriti predvsem na dvojno: na veliko gospodarsko škodo, ki jo tuberkuloza še vedno povzroča naši skupnosti, in pa na dolgotrajne pojave, ki so prenekaterikrat vzrok ponovnih obolevanj za TBC.

1,11% CELOTNEGA NARODNEGA DOHODKA
Nazorni prikaz kakršne koli gospodarske škode daleče nedvomno številke. Zato tudi glede na probleme tuberkuloze nekaj številki. Podatki so iz leta 1933, zbrani iz razprave o posledicah TBC v gospodarstvu, e čemer bo izšla posebna brošura, ki je že v tisku.
Leta 1933 so znašali dejanski stroški za zdravljenje tuberkuloze skupno 791,1 milijona din. V tem znesku so vračunani poleg stroškov zdravljenja (454 milijonov) tudi plače, izplačane tuberkuloznim bolnikom v delovnem razmerju za časa bolezni (53,5 milijona din), nadalje izplačane invalidnine in invalidske pokojnine

Zemljo bodo analizirali

Ob polletnem zboru kmetijske zadruge v Velenju

Na polletnem običnem zboru kmetijske zadruge v Velenju so kritično pregledali dosedanje delo in ugotovili, da je upravljalni odbor popolnoma pravilno ravnal, ko je opustil vsi tuzne obrtne obrate, ki so bili zanj nerentabilni ter se posvetil predvsem kmetijski pospeševalni službi. Le-ta je zaznamovala letos vidne uspehe. Zlasti so lepo izboljšali poljedelstvo. Zadrufniški so tekmovali za višji hektarski donos v dveh skupinah in dosegli zadovoljive uspehe. Hmeljarski odtsek je začel letos graditi sušilnico v Podkraju pri Sentilju. Umetnih gnojil so prodali letos 240 ton, to je polovico več kot lani. Ze doslej je zadruga razpelača nad 7.000 kg semenskih žit. Sklenili s tudi, da bodo v

pridobitje posvečali še več pozornosti gnojenju in tako še letos poslali v analizo 20 vzorcev zemlje. Pri pregledu posameznih obratov so ugotovili, da je slabše delal le kmetijsko-strojni, s prihodom novega strojnega tehniksa pa se bo tudi delo tega odseka izboljšalo. Na področju zadruge so ustanovili vsake skupnosti in jim dajali stroje v uporabo. Posebno dobro se je to obneslo v Sivoi, Sentilju in Podkraju. Na zboru so sklenili, da bodo posvetili v pridobitje vso pozornost odkupu kmetijskih pridelkov, da bodo izboljšali delo strojnega parka, da bodo podprli kmetijsko gospodarsko šolo in skrbeli, da bo kmetijsko-pospeševalna služba dosegla v pridobitje še lepše uspehe.

jo ter starešinskim sveti utrditi in izboljšati delo mladinskih in pionirskih organizacij. Po vseh osnovnih, strokovnih in srednjih šolah bodo sklicali posebne konference, na katerih bodo razpravljali o vzgoji šolske mladine in iskali smerice za boljše delo v prihodnje. O pripravah na Teden matere in otroka razpravljajo v jesenskih tečajih. Zlasti se zavzemajo za povečanje šolskih prostorov, gradnjo otroških vrtecev, uvedbo šolskih mlečnih kuhinj in drugo. Prav bi bilo, da bi na Jesenicah odprli tudi otroško mlečno in brezalkoholno restavracijo.

U. Z.

43 krajev so elektrificirali

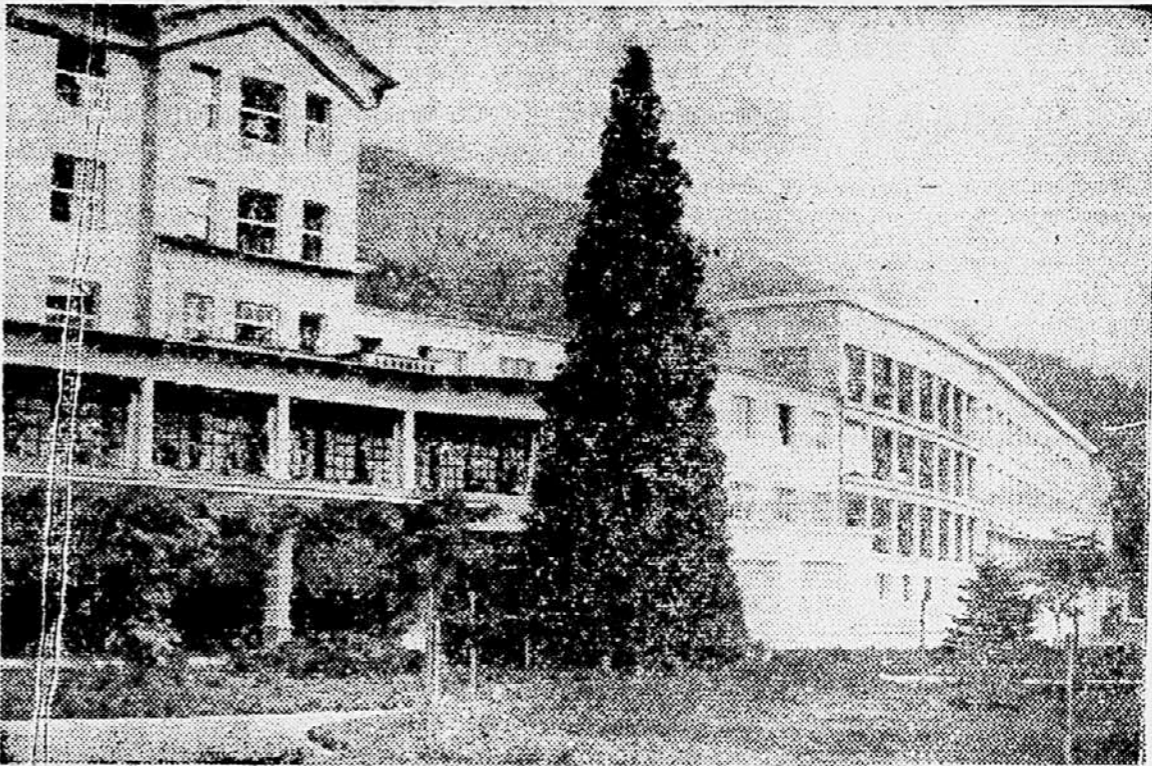
Herpeljska občina za komunalno dejavnost — Novi vodovodi in ceste

Na področju današnje herpeljske občine niso imeli po osvoboditvi nobenega industrijskega, niti obrtnega podjetja. Električno imele e nekaj večjih vasi ob cesti Trst — Reka, še malo dalje so imeli urejeno preskrbo za zdravo pitno vodo, številne vasi so bile brez ceste, občutno pa je bilo tudi pomanjkanje drugih komunalnih naprav in šol. Tako so bili takrat organi naše ljudske oblasti pred odgovornimi nalogami in so skupno s pomočjo prebivalstva dosegli za marsikaj uredili in izboljšali.

Ze prva leta po osvoboditvi

popravili ceste Obrov — Pregarje, Ostrovnica — Podbež, Materija — Artviže, Slivje — Tatre, Rožice — Brezovica, Ozolja — Beksa, Prešnica — Klaneec, Gobjaki — Brdo, cesto na Slivnicah in t. d. Vse to je veljalo nad 37 milijonov dinarjev.

Za popravila raznih stanovanjskih, upravnih in drugih zgradb so izdali okrog 50 milijonov dinarjev. Nove šole v Kovčicah, Kravcem potoku in Tatrach, dozdajva šole v Ocizli, gradnja in ureditev prosvetnih dvoran v Tatrach, Materiji in Herpeljah ter druga manjša popravila so veljala nad 45 mil-

Bolnišnica za pljučno tuberkulozo na Golniku

Letos več krompirja

Napredek kmetijske zadruge v Trbojah — Kako je s komunalno dejavnostjo

V Trbojah pri Kranju so se pred dnevi zbrali volivci in izbrali kandidata za oba zborna novega ljudskega odbora. Udeležba je bila precejšnja, čeprav vsi ni velika. Zal je dober vtiš pokvarila borna razprava. V razgovoru sem kasneje zvedel, da je dosti vprašani, ki bi jih lahko na zboru obravnavali, če bi pokazali volivci zanje večje zanimanje. Največ pozornosti nedvomno

zaslužila domača kmetijska zadruga, v katero so vključeni skoraj vsi kmetje. Imajo zelo delaven upravni odbor. V zadnjem času so člani zadruge z organiziranim delom dosegli pomembne uspehe pri pospeševanju kmetijstva.

V tem delu kranjske občine je krompir najvažnejši poljedelski pridelek. Zadruga je letos nabavila škroplilnico iz lastnega sklada za samostojno razpolaganje. Organizirala je velikopolezno in temeljito zatiranje kolaradskega hrošča, ki bi lahko k trbojskim kmetovalcem povzročil veliko škodo, če ne bi sledili pobudam in nasvetom zadruge. Tudi odkup je zadruga že zajela skoraj v celoti, 95 odstotkov prideleku za odkup posreduje tržišču zadruge. Letos se letos kmetje prodali mimo nje.

Napredek je zabeležil tudi živinorejski odtsek. Uvedel je možno kontrolo krav. Nekateri kmetovalci se še ne zavedajo dovolj zakaj je potrebna selekcija živine in drugi ukrepi za zboljšanje pasme. Odtsek je letos nabavil tudi bika in merjasca.

Nadalje si prizadevajo, da bi povečali hektarski donos. To vzpodbuja je poljedelski odtsek začel z uspehom reševati. Oskrbel so se z dobrim semenskim krompirjem in predvsem upo-

števali navodila za pravilno gnojenje. Letos se je že pokazal uspeh pri krompirju. Hektarski donos se je povečal od 160 do 200 metrskih stotov na hektar.

Zadruga je na solidnih temeljih in zato ni presentljivo, da so izbrali v Trbojah za kandidata na občinskih volitvah upravnik zadruge Franca Bohinca, ki je požrtvovalni zadrufnik in zelo razgledan na kmetijskem področju. Druga kandidata so postavili v sosedni vasi Hrasnje. Domačini menijo, da bo precej ostra borba na volitvah, toda obnem potrjujejo: »Bohinč je potegnil več glasov, ker ima precej zaslug za napredek zadruge.«

Ko sem vprašal kandidata, kaj misli o nalogah bodočega odbornika, mi je dejal: »Seveda bo treba imeti v prvi vrsti pred očmi napredek celotne občine. Toda ob pomoči krajevnega odbora in volivcev bo mogoče urediti marsikaj tudi v naši volilni enoti. Doslej je občina napeljala javno razsvetljavo, popravila ceste in uredila kanalizacijo. Treba bo misliti tudi na vodovod. O tem smo že razpravljali. Sami bomo morali precej prispevati k tej gradnji, ker občina ne zmora vsega. V prihodnosti bo potrebna tudi nova šola. V okviru šolske reforme je predvidena gradnja osemletke za Veklo in Trboje.«

Nova Gorica

Te dni je obiskal Gorisko predstavnik organizacije »CARE« in si ogledal, kako razdeljuje njeno pomoč. V spremstvu zastopnikov okrajne koordinacijske komisije, ki to biago razdeljuje, so obiskali oba ciroška vrtca v Novi Gorici. dijaški dom, industrijsko šolo polništvene stroje v Solkanu, bolnišnico za invalidsko mladino na Stari gori, bolnišnico v Sempetru in še nekatere druge ustanove, ki so delneže te pomoči. Omenjeni zastopnik je bil zadovoljen z načinom razdeljevanja teh sredstev.

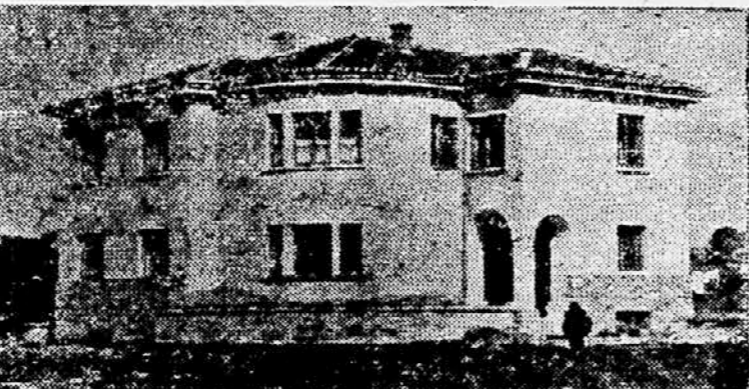
Prvo botovanje v Breginju

Na matičnem uradu v Breginju je bilo te dni prvo svečano botovanje. Novorojenčku zakoncev Sedej-Melihen sta botorovala Viktor Baloh in njegova žena iz Homca. Po nagovoru predsednika občine je matičar vpisal malega Branka v matično knjigo, botra pa sta obljubila, da bosta skrbeli za otroka. Predstavnik občine je daroval novorojenčku hranilno knjižico, razen tega pa je dobil še druga darila. Slovesno botovanje so zaključili na domu srečnih staršev.

—3e

Velenje

Da bi vzbudila med šolsko mladino čim večje zanimanje za varčevanje, je kmetijska zadruga v Velenju nabavila za vse razrede osemletke hranilne omariče, v katerih ima vsak dijak svoj kotiček. Vanj bo skozi vse leto lahko vlagal svoje prihranke. Ta ukrep kmetijske zadruge je nedvomno vreden posnemanja.

Zdravstveni dom v Podgradju

je nesluteno razmahnila elektrifikacija, saj so doslej elektrificirali že 43 vasi in zaselkov, za kar je naša ljudska oblast prispevala nad 100 milijonov dinarjev, zelo velik pa je bil tudi prispevek samega prebivalstva. Kar v petnajstih vseh in sicer v Herpeljah, Ocizli, Beki, Materiji, Baču, Povzani, Galcu, Tatrach, Hotični, Slivju, Velikih Ločah, Obrovu, Račici, Kavčicah in Brezovici so zgradili ali pa popravili vodovode. Vrednost vseh teh del znaša skoraj 30 milijonov dinarjev. Dalje so zgradili ali pa

J. OLIVERA CURWOODA RIŠE: M. MUSTER

49. Thorpe je vzel svetliko in se napotil v gozd, Mc Cready pa je korakal za njim z gorjaco v roki. Kazan je hotel zalajati, skočiti k svojemu gospodarju in ga posvariti, toda prestrašil se je, da bo potem spet tepen. Mirno je blečal in prisluškoval v gozd. Kmalu je zaslišal korake. Mc Cready se je vračal sam in se napotil proti Isabellnemu šotoru.

50. Šotor se je razsvetlil. Kazan je na platno sagledal pošastno Mc Creadyjevo senco in zaslišal prestrašen, pretresljiv krik. Planil je kvilsko. Najžilji je diako in glasno zalajal. Njegova gospodarica je potrebovala pomoči! Pognal se je proti šotoru, toda veriga ga je zadržala. Izabela pa je še enkrat poklicala in Kazan je znova skočil.

51. Iz šotora je zaslišal obupno prošnjo: »Kazan, Kazan, na pomoč!« Pes je sbral vse moč in nategnil verigo. Ovrtnica ga je kot nož zarezala v vrat. Toda Kazan ni odnehal in končno je čutil, da mu na vratu nekaj poka. Veriga se je tik ob ovrtnici pretregala in Kazan se je zvalil po tleh. Bliskovito se je pobral in že je bil v šotoru. Planil je na napečalca.

Bodi zdrava in živi še dolgo, kličejo njeni prijatelji in znanci! S. F.

Na osnovi 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov razpisuje komisija za razpis mest direktorjev podjetij pri občinskem ljudskem odboru Divača

mesto DIREKTORJA mizarskega podjetja Senožec

Pogoji: tehnik lesne stroke ali mizarski mojster z večletno prakso v upravnokomercialnih poslih. — Udobno družinsko stanovanje na razpolago. Plača po tarifnem pravilniku. — Prijave s kratkim opisom dosedanjega službovanja je dostaviti komisiji najkasneje do 20. oktobra 1937. — Nastop službe je možen takoj. 5482-R

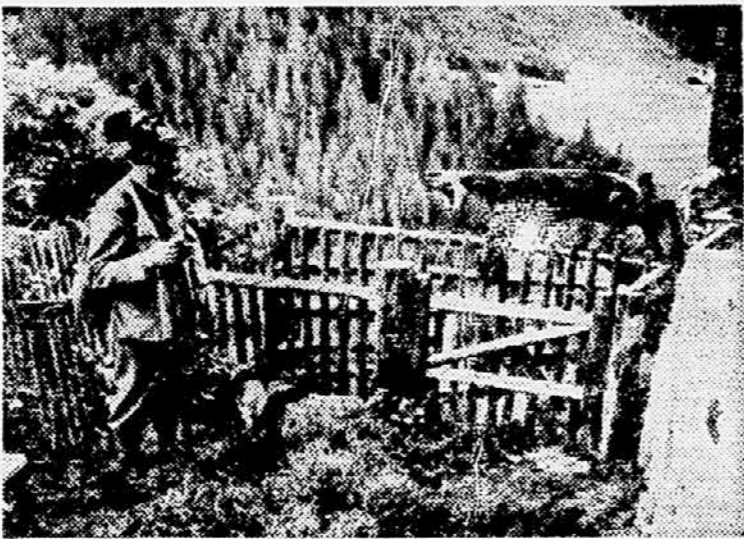

Gams »Gretje« je tako udarnica, da spremlja lovca Hansmana na lov. Tudi poka lovske puške se ne ustraši, le smodnikov dim mu ne prija.

Lovec, pes in gams

- SKUPAJ NA LOV
- NA GAMSE

No, to je pa bos! — bodo rekli člani zelene bratovšine, kajti kdo je še slišal o tem, da bi lovec pred kočo zažvižgal in iz gozda bi v velikih skokih pihal gams, preskočil plot in se mu dobrihal. Pes je, da se to nenavadna stvar. Je pa švicarski lovec Hansmann, ki se lahko s tem ponasa. Njegova »Gretje« živi v svobodni naravi, pa ga vendar na žvižg uboga ter gre celo z njim in z jazbecarjem Waldjem na lov-

Kadar gre lovec H. na obhod po lovišču, mora samo zažvižgati in gams »Gretje« pridrvi k njemu v skokih ter se mu dobriha.

ske pohode. Res je, ta lovec se lahko pohvali, da se je tako sprizajnil s sicer izredno plašno in boječo živaljo. Gamsa je našel kot neobglednega mlad-

ča, popolnoma izžranega v globokem snegu. Pri sebi ga je redil toliko, da je dorasel, nato ga je spustil na prostost in uživa danes popolno svobodo. Vendar je ohranil takšno navezanost na svojega rednika, da se vedno poteva nekje v bližini koče in na žvižg pride kar v galopu. Sprizajnil se je tudi s psom, ki ga sicer od začetka ni maral, ko pa je nekajkrat občutil gamsove trde roge, se je kmalu spoprijaznil z nenavadnim sostanovalcem lovske koče. Prebivalci vasi Stadi so se že zdavnaj navadili na neobičajno trojko, turistj pa kar izboljšali oči, ko srečajo na samotnih švabskih poteh lovca, psa in gamsa. Kdo je še kaj takega videl?

Hidroplan v stanovanju

Družina Walder blizu New Yorka ima gotovo zvrhan kos sreče, ker jo je tako poceni odnesla, ko je enomotorni hidroplan predrl južno steno njihove lesene hišice in pristal v jedilnici, vsem petim osebam, ki so bile tedaj v stanovanju, pa se ni skrivil niti lasu. Tik pred nesrečo je bila vsa družina zbrana ob televizijskem sprejemniku, nato so se pa dvignili in odšli v kuhinjo k matic. Komaj so zaprli vrata za seboj, se je vsa hiša ob silnem tršču strelala. Ker so mislili, da je nastala kakšna eksplozija, so zbe-

žali na prosto. Kri jim je zastala, ko so videli, kaj je ostalo od njihove lesene hišice. Razen kuhinje, v kateri so bili v trenutku nesreče, je ostal le še kup ruševin. Nesrečo je zakrivil pilot, ki se je hotel spustiti na bližnje jezero, pa je napačno manevriral z letalom. Svojo napako je poplačal z življenjem.

Ia koren v obliki roke je zrasel na vrtu Antona Henigsmanna v ulici Jana Husa 12 na Kodeljevem v Ljubljani.

Hčerka tristotih očetov

Karmelina Russo je najmlajša v otrok bogati družini v Guglianu blizu Neaplja in ni doživela v življenju ničesar dobrega, posebno se potem, ko so ji umrli starši. Toda nedavno je potrkala sreča na ubožna vrata in od tedaj se je Karmelina življenje v hipu spremenilo. Namesto mrtvega očeta ima danes 300 privzetih očetov, to je celotno posadko ameriške vojske »Capricornus«. Pred meseci ji je bilo sporočeno, da so jo z dolge liste sirot izbrali za svojo varovanco in da bi želeli, če bi jih lahko o priložnosti, ko bodo pristali zopet v Neaplju, obiskala. Med tem pa so vedno prihajali veliki paketi z živili, sladkarijami in oblekami, ki jih je Karmelina rade volje delila z ubožnimi sovasočani. No, in te dni si je oblekla najlepšo obleko in je šla v velikem spremstvu v Neapelj. V pristanišču je bila slavnostno okrašena ladja in na steni je bilo napisano z velikimi črkami: »Karmelina, dobrodošla v svojem novem domu! Na krovu je bila postrojena v paradnih oblekah vsa posadka kakor da pričakuje kakšnega admirala. Mala je bila vsa zme-

dena, tako da jo je žena ladijskega kapitana komaj pregovorila, da je prestopila krov. Oficirji so jo odvedli v jedilnico, kjer je stala na mizl ogromna torta s sedmimi svečicami. Karmelinin rojstni dan je sicer šele oktobra, toda njeni botri bodo takrat bogve kje na morju. Posadka ladje je že poskrbela v Neaplju za to, da bodo Karmelina in njeni bratji ter sestrice prejeli redno demar in pakete.

Kako sem mogel dati zobno pasto v hladilnik...

Ti si pa drugačna kot druge...

Vojaki, vojaki pač iz različnih gardnih polkov. Sestavljen orkester. Toda ust godbeniki sploh nimajo. Pod nosom je gladek prostor. Trobente so nastavili na levo nosnico. Z desno nosnico vdihavajo zrak, z levo ga spuščajo v trobento in zato je zvok trobent nenavaden, zvonek in vesel. »Paaaaradni koorak!«
 »... radni!... Na ra-ame!«
 »Polk!«
 »Bataljon!«
 »Cee-tal!«
 »Na desno ravnaj... Prvi bataljon naprej!«
 Trobente: tu-tu-tu. Zvončki: cin-cin-cin.
 Kapitan Švecov poskakuje v laka-stih škornjih. Zadnje plat ima napeto in glatko kot gnat. Cin-cin.
 »Fantje, otroci!«
 Dram-ta dram...
 »Poročnik!«
 »Poročnik! General kliče poročnika!«
 »Kateroga poročnika?«
 »Iz tretje čete. Govoruha - Otrok, takoj h generalu!«
 General jezdi konja sredi trga. Rde-čana obrasa s sivimi brki.

Zelo mlada Carol Morris, ki si je priborila naslov »Miss sveta 1956-57«, bo sedaj poskusila srečo v Hollywoodu.

REVOLUCIJA V KUHINJI

Za radiom in televizijo bodo mikrovalovi v najbližji prihodnosti pomenili za praktično uporabo najbolj uporabljano sredstvo. Za sedaj imajo in izdelujejo napravo, ki povzroča revolucionarno spremembo kuhinje — elektronski štedilnik. Spremembe, ki jih bo ta prinesel v družinsko življenje, so tako presenetljive, da se z njimi lahko le počasi seznanimo. Ne samo, da je uspelo izredno skrajšati čas kuhanja, peke in pečenja, vsaj na deseti del dozdaj uporabljenega časa, pač pa so tudi stroški za kurjavo znižani; na eno desetino. Vsaka gospodinja, pa tudi vsak gospodar bo že vedel, kaj to pomeni ob razdelitvi mesečnih izdatkov. Elektronski štedilnik ima tudi to prednost, da ni potreb-

no uporabljati pri navadnem kuhanju tako imenovane posredovalca toplote, kot vodo, mast, olja itd. Vse organske snovi kakor tudi vitamini in mineralne soli ostanejo popolnoma ohranjene v jedi. Z do skrajnosti skrajšanim procesom kuhanja ali pečenja ostanejo te za telo tako važne snovi, ki pri sedanjem ogrevanju sicer propadejo, popolnoma nespremenjene. Na ta način ostane tudi okus neizpremenjen, kar je posebno važno pri sadju in zelenjavi. Elektronski štedilnik je podoban električnemu. Odpadejo le zgornja plošča in pa vse naprave, ki so sedaj potrebne za kurjenje. Seveda mora biti štedilnik prav tako zvezan z električno napeljavo. Glavni del

štedilnika je, razen pečici podobnega kuhalnega prostora, še oddajnik kratkih valov, ki proizvaja potrebne mikrovalove. Ta mikrovalovi obsevajo za »kuho« namenjena živila in se spremenijo takoj v toploto. Uporabljena posoda, ognjišče in štedilnik sam ostanejo popolnoma hladni. Posoda, n. pr. krožniki, iz katerih bomo jedli, se bodo zagreli od toplote iz pečice preneseneže že kuhane-ga jedila. Za zelenjavo, sadje ali močnate jedi lahko uporabljamo navaden papir, ki ga potem odvržemo. Tako ostane tudi manj posode za pomivanje. Za primer, kako hitro in poceni se bodo na štedilniku, ki ga opisujemo, pripravljala jedila, naj vam damo nekaj podatkov. Kuhanje zelenjave, rib, sadja, jajc, prav tako perutnine in teletine bo trajalo 30 sekund do ene minute. Stroški za kurjavo bodo ne več ne manj

kakor 2 dinarja v našem denarju. Za močnate jedi, torte in pecivo bomo porabili eno do 3 minute, stroški bodo 4 do 5 dinarjev, goveja in svinjsko meso bo pečeno ali ocvrto v 2 do 4 minutah. Seveda je čas odvisen od količine in od dodatkov in tako bodo stroški tudi lahko narasli na kakih 10 din. Dva kilograma težka kokoš bo pripravljena za na mizo v 4 do 5 minutah, stroški pa bodo znašali kakih 16 din.

TO SE BODO VLOMILCI SMEJALI...

Pilule za pomirjenje pasjih žilcev so poslednji krik ameri-kanskega zdravstvoslovja. V Zedinjenih državah bo, kakor vse kaže, 25 milijonov psov postalo kročka, vedno dobro razpoložena čreda, ker jim dnevno dajejo s hrano te pilule. Z njimi hočejo doseči, da psi ne bi vgrizali poštarja, perico in da se ne bi klali med seboj, predvsem pa hočejo preprečiti njihovo lajanje in tuljenje. Psi postajajo po daljšem postopku tako zaspani, da ves dan ležijo kje v senci in se niti ne zganajo.

1300 ANGLEŠKIH ŠOL

bo nadomestilo table s televizijskimi sprejemniki

Ta teden se bo naša stara, navadna črna tabla s 1300 angleških šolah umaknila televizijskim sprejemnikom. 150.000 učencev bo sledilo pouku na ekranu. Oddaje, ki jih bo prenašala BBC in gospodarska televizija, bodo skrbno pripravljene od televizije vsjenega učitelja in učiteljice. Za sedaj gre samo za poskus in bodo

oddaje v trajanju programa omejene.

Ce bodo rezultati zadovoljivi, pomeni, da se bo britanski šolski sistem znašel na revolucionarni prenovitvi vsega šolstva. Televizijski šolski pouk bo zasledil namenjen v glavnem učencem in učenkam višjih razredov osnovnih šol.

Dvojčka rojena 25 km daleč drug od drugega

Zdravniki so bili nemirni, ko so opazovali gospo Prosser, čeprav se je porod deklice lepo iztekel. Vendar se mati nikakor ni počutila normalno, zato so sklenili, da jo prepeljejo v 25 km oddaljeno bolnišnico. Z reševalnim avtomobilom sta se mati in hčerica odpeljali v bolnišnico, tam pa so takoj uvideli in kmalu tudi slišali »bežave«, ki jih je imela mati. Rodila je namreč še enega otroka. Čeprav sta otroka dvojčka, bo imel eden na rojstnem listu napisano rojstni kraj Andover, drugi pa Winchester.

Dober zgled Japoncev

Prosvedno ministrstvo na Japonskem je ukazalo vsem srednješolcem, da morajo med poučitanjem prebrati najmanj pet knjig iz evropske in ameriške književnosti.

Za vsakogar nekaj

Z LASOM GA JE VRNILA Umetnik slikar York Jiles se je s svojo ljubico brezskrbno sprehal po ulicah mesteca Columbus v Ohio. Pravkar sta hotela vstopiti v kavarno, ko se je Jillesu zagrnili imenitno vrzani laso okrog vratu. Jiles je padel in omedlel. Se-le nekaj pozneje mu je policija povedala, da ga je »ujela« njegova ljubosumna žena. »Doma sem iz Texasa, dežele cowbojev, kaj je bilo zame bolj naravno, kakor ujeti volgera nezvestega možička z lasom.« Je izjavila na policijskem zaslišanju.

SNOV BODOČNOSTI

Nedavno so odprli novo snov, ki bo povzročila pravega preobrat v izdelavi predmetov obče uporabe. Gre za »fluona«, ki je sestavljen iz vrste škrljencev in kloroforma. Nova snov je tako gladka, da se po njej ne morejo premikati žuželke in plazilci. Po fluonu se je laže drsati kot po snegu. Ta izum bo posebno pomembna tudi v gospodinjstvu. Deska za obdelovanje telesa in valjar ostaneta po uporabi popolnoma čista, ker za ju testo ne prile. Iz fluona bodo izdelovali najodličnejše tulce za kable itd. Strokovnjaki še vedno ugotavljajo nove prednosti, ki jih bodo imeli predmeti, izdelani iz fluona.

BORIS LAVRENJEV

Enainštirideseti

14

Dvignila je glavo in zahlipala: »Umrli bo... Kaj naj rečem Jevsjukovu? Oh, nesreča moja!« Sklonila se je nad vročičnim bolnikom in se zagledala v njegove motne sinje oči. Ostra bolečina jo je zbadla v prsih. Iztegnila je roko in narahlo pobožala razmršene valovite poročnikove lase. Z dlanmi je objela njegovo glavo in nežno zašepetala: »O, ti moj bedaček sinjeokil!«

Tu-tu-tu-tu, tu-tu-u-tu. To je prav gotovo koračnica. Koračnica. Tista, ki jo vedno igrajo na paradah. In trg, na katerega so se skozi listje javorov razpršili sončni žarki. Da, prav ta trg. Kapelnik dirigira orkestru. Hrbet je obrnil orkestru, iz razporka v vojaški suknji pa mu visi rep, velik rdeč lisičji rep, na koncu repa je zlat voz, v voz, v voz, v vpletene glasbene vilice. Rep opleta na vse strani in glasbene vilice zvenijo in ukazujejo rogovom in trobentam, kdaj morajo začeti z igranjem, in če godbenik zgreši — že ga glasbene vilice oplazijo po čelu. Godbeniki se na vso moč trudijo. Pokloni godbeniki.

Čisto navadno oko. Okrogla, rumena zenica ostro srepi naravnost v poročnikovo srce. Ljubozivno je pomežiknilo in spregovorilo — ne, res neverjetno — oko samo je spregovorilo: »Ne boj se!... Ne boj se!... Saj je prešlo!« Roka je dvignila poročnikovo glavo in ko je odprl oči, je ugledal shujšani obraz, obdan z rdečkastimi prameni las, in lesketajoče se, prijazno rumeno oko, prav tisto, prejšnje oko. »Ej, nagnal si mi strah v kosti, nesrečnik! Ves teden sem se mučila s teboj. Misliha sem, da ne boš vzdržal. Sama samcata sva na otoku. Nobenih zdravil, nobene pomoči. Samo prekuhana voda sem imela. Sprva si vso povračal. Voda je zoprna, slana, želodec je ne prenese.« S težavo je poročnik dojemal nežne, vznemirjive besede. Nalahko se je dvignil in se ozrl okrog sebe z nerazumevajočimi očmi. Okrog njega so bile iz sib zložene stene. Ogenj je gorel, na nabijaču za puško je visel kotliček, voda v njem je šumela.